

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртутіан» (образование) еженедельник 14.12.2022թ. չորեքշաբթի թիվ 52 (1077)

Շնորհավոր Ամանոր եւ Սուրբ Ծնունդ

Մաղթանք

Ավարտվում է տարին... Շուտով կնստենք Ամանորի սեղանների շուրջ, մեր եւ մեր բարեկամների ջերմ օջախներում կվայելենք կրկին **Աստծո հացն ու գինին** եւ մյուս պես-պես բարիքներն ու բառեր չենք խնայի՝ **մաղթանքներով** միմյանց ողողելու համար... Թող որ Աստված իրագործի մեր բոլոր բարի ցանկությունները: Արդ, բոլոր մաղթանքներին ընդառաջ, թող այս մեկն էլ ուղղվի մեր կողմից. գուցե մի քիչ անսովոր, գուցե նաեւ մի քիչ տխրակի, բայց, ի վերջո, զվարթ ու նպատակամետ:

Հին հույները, ասում են, հեռացել են պատմության թատերաբեմից. ինչպես նաեւ հին եգիպտացիները... Այսօրվա հույները հին հույները չեն, ոչ էլ, մասնավոր, եգիպտացիները... Արդեն կռահեցիր, սիրելի՛ Ընթերցող, ենթադրվող հարցադրումը. **մի՞թե մենք էլ հին հայերը չենք... Մի՞թե փոխվել է նաեւ մեր տեսակը...** Դատելով առերևույթ՝ թերեւս այո՛: Բայց երբ նայում ենք դեպի մեր խորքը, մեր ներաշխարհի անկյուններում ծվարած ենք գտնում **Հին հային**՝ իրեն բնորոշ հոգեկերտվածքով, բնավորության միայն իրեն հատուկ ելեւէջներով...

Երկրում իրավիճակ է փոխվել... Եղել է նաեւ պատերազմ... Իրավիճակներն ու պատերազմները կարող են եւ պետք է հերթագայեն միմյանց... Մեզ մնում է չխճճվել իրադարձությունների բավիղներում եւ չխաթարել մեր տեսակը...

Ես վստահ եմ, համոզված եմ, որ Դու, սիրելի՛ Ընթերցող, ինչ կրթության ու մասնագիտության, ինչ արհեստի կամ արվեստի, ինչ կարողության կամ դիրքի տեղ էլ լինես, սիրուն ես Քո ներսում բնակվող **Հին հային**: Եւ միայն **բարենպաստ միջավայրի ու համընդհանուր տրամադրվածության** պահն է պակասել, որ Լա Քո միջից հառնի իր ողջ վեհությամբ...

Գալո՛ւ է, չէ՞, մեր ժամանակը... Բայց մինչ այդ հարկ է որ մենք պահպանենք մեզ, մեր տեսակը...

Պահպանենք մեզ, մեր տեսակը. թող այս լինի մեր մաղթանքների մաղթանքը: Եւ բոլոր նրանք, ովքեր ունեն **մեր տեսակի պահպանմանն աջակցելու** կոչումն ու առաքելությունը, թող որ անցկուն ու աննահանջ հաջողեն իրենց վեհ գործի մեջ նոր՝ 2023 եւ էլի գալիք տարիների ընթացքում... Մինչեւ **լրումը ժամանակի**:

Գ.Ս.

Եվրատեսիլ-2022

«Հայաստանից տանելու եմ լավաշ եւ հաղթանակ»

Հրեյնյանական 20-րդ Մանկական եվրատեսիլ մրցույթն այս տարի անցկացվեց 33 մայրաքաղաք Երեւանում:

Հուլիսի, լուլիսի եւ հյուրասիրության քաղաքի վերածված Երեւանում երգի տոնը կազմակերպված էր ճաշակի եւ շքեղության մուրբ համադրությամբ, որը դեռ երկար կմնա տոնի երկրպագուների եւ Երեւան այցելած բազմաթիվ հյուրերի հիշողություններում:

Ֆրանսիան դարձավ «Մանկական եվրատեսիլ 2022» երգի միջազգային մրցույթի հաղթողը. երկիրը ներկայացնում էր 13-ամյա **Լիսանդրոն**՝ «Oh Maman» («Օ, Մայրիկ») երգով:

Երգի համեմտական մրցույթում Հայաստանի ներկայացուցիչ **Նարեն** «Dance» («Պարի») ստեղծագործությամբ զբաղեցրեց 2-րդ հորիզոնականը:

Հարունակությունը՝ էջ 2

Դպրոցական արձակուրդների մասին

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատված՝ հանրակրթական հիմնական ընդհանուր, մասնագիտացված եւ հատուկ պետական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների 2022-2023 ուսումնական տարվա օրինակելի ուսումնական պլաններով սահմանվել են դպրոցականների արձակուրդների հետեւյալ օրերը.

2022-2023 ուսումնական տարում **3-12-րդ դասարանների** սովորողներին տրվում են արձակուրդներ.
- **ձմեռային**՝ 2022 թ. դեկտեմբերի 26-ից 2023 թ. հունվարի 8-ը ներառյալ,
- **գարնանային**՝ 2023 թ. մարտի 27-ից ապրիլի 2-ը ներառյալ:

Առաջին դասարանցիների արձակուրդները տեւում են.
- **ձմեռայինը**՝ 2022 թ. դեկտեմբերի 26-ից 2023 թ. հունվարի 22-ը ներառյալ,
- **գարնանայինը**՝ 2023 թ. մարտի 20-ից ապրիլի 2-ը ներառյալ:

Երկրորդ դասարանցիների արձակուրդները տեւում են.
- **ձմեռայինը**՝ 2022 թ. դեկտեմբերի 26-ից 2023 թ. հունվարի 22-ը ներառյալ,
- **գարնանայինը**՝ 2023 թ. մարտի 27-ից ապրիլի 2-ը ներառյալ:

ԿԳՄՍ նախարարությունն անհաղթահարելի ուժի առաջացման դեպքում (եղանակային անբարենպաստ պայմաններ, սուր վարակիչ հիվանդությունների տարածում, տարերային աղետ եւ այլն) կարող է սահմանել լրացուցիչ արձակուրդ՝ կատարելով փոփոխություններ ուսումնական պարամունքների եւ սովորողների համար սահմանված արձակուրդների ժամանակացույցերում: Այդ փոփոխությունները կարող է կատարել նաեւ ուսհաստատությունը՝ բաց թողնված ժամերը մինչեւ ուսումնական պարամունքների ավարտը լրացնելու կամ ուսումնական պարամունքները հեռավար եղանակով կազմակերպելու մասին լիազոր մարմնին տեղեկացնելու պայմանով:

Թող Նապաստակի տարին լինի բարեբեր

«Հայաստանից տանելու եմ լավաշ եւ հաղթանակ»

սկիզբը՝ էջ 1

Մանկական եվրատեսիլ մրցույթն անցկացվեց դեկտեմբերի 11-ին, Կարեն Դեմիրճանի անվան մարզահամերգային համալիրում. մասնակցում էր 16 երկիր:

Եվրատեսիլի այս տարվա խորհրդանիշը գունազարդ հողմ էր, խորագիրը՝ «Պտտի՛ր հրաշքը» կարգախոսը: Մասնակից երկրներն էին Ալբանիան, Իռլանդիան, Իտալիան, Իսպանիան, Լեհաստանը, Հայաստանը, Չինաստանը, Չիլի, Ռուսաստանը, Ղազախստանը, Մալթան, Նիդեռլանդները, Պորտուգալիան, Սերբիան, Ուկրաինան, Միացյալ Թագավորությունը, Վրաստանը, Ֆրանսիան:

Մրցույթի առցանց քվեարկությունը մեկնարկել էր դեկտեմբերի 9-ից. ցանկացողները կարող էին քվեարկել իրենց նախընտրած մասնակցի օգտին www.junioreurovision.tv կայքի միջոցով:

Ըստ Եվրատեսիլ մրցույթի կանոնակարգի՝ քվեարկությունը կատարվում է 50/50 հարաբերակցությամբ: Հեռուստադիտողների քվեարկության արդյունքին ավելացվում են ժյուրիի ձայները, որոնց միավորային հանրագումարով էլ որոշվում է հաղթողը: Առցանց քվեարկությունն ավարտվեց մրցույթի օրը՝ շոուի սկսվելուց ընդամենը առաջ եւ վերսկսվեց մրցույթային ելույթներից անմիջապես հետո: Համերգային ծրագրի ավարտից հետո հանդիսատեսի առցանց քվեարկությանը տրված էր 15 րոպե ժամանակ: Այդ թանկ ու կարելու րոպեների ընթացքում հեռուստադիտողների ձայները վերածվելով միավորի (առավելագույնը 12 միավոր՝ որեւէ երկրի օգտին) գումարվում էր ժյուրիի ձայներին:

Հայաստանը ներկայացնող Նարեն Ժյուրիի քվեարկության արդյունքում ստացել էր 110 միավոր: Իսկ հանդիսատեսի քվեարկու-

թյամբ Հայաստանը 12 առավելագույն միավոր ստացավ Ֆրանսիայից, Իսպանիայից, Չինաստանից, Ռուսաստանից եւ Ղազախստանից:

Մեր երկիրն իր առավելագույն միավորը տվեց Վրաստանին՝ այնտեղից ստանալով 5 միավոր:

Մրցույթը հեռարձակվում էր Հանրային հեռուստատեսության ուղիղ եթերում:

«Մանկական Եվրատեսիլ-2022»-ում հաղթանակ տարած Ֆրանսիայի ներկայացուցիչ Լիսանդրոն բեմի վրա չէր կարողանում զսպել հուզմունքը եւ անկեղծ ուրախությունը. «Շնորհակալություն Ֆրանսիայի ժողովրդին, ընկերներին, բոլոր նրանց, որոնք քվեարկել են իմ օգտին: Շնորհակալություն Հայաստան, շնորհակալություն Երեւան, այստեղ աշխարհի ամենալավ մարդիկ են ապրում»:

Լիսանդրոն ապրում է Ֆրանսիայի փոքրիկ գյուղից մեկուն, երգում է հինգ լեզուներով, խոսում է անգլերեն: Տղան սիրում է ռոքնռոլը, սիրելի արտիստը Էլվիս Փրեսլին է:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփումից հետո հրավիրված մամուլի ասուլիսում «Մանկական Եվրատեսիլ 2022»-ի հաթո՞ղ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչ Լիսանդրոն ասուլիսի սրահ մտավ լայն ժպիտով ու բարձր տրամադրությամբ՝ իր դրական էներգիան փոխանցելով ներկաներին:

«Բառեր չեն գտնում նկարագրելու համար, թե ինչ եմ զգում, ուղղակի անսահման երջանիկ եմ: Ես ցանկանում էի հաղթել «Մանկական Եվրատեսիլ»-ում, բայց կլինե՞ր այդ հաղթանակը, թե ոչ, չգիտեի: Հպարտանում եմ իմ թիմով, իմ պարողներով, որոնք իմ ընկերներն են, որոնց հետ ընտանիք ենք: Ես շնորհակալ եմ իմ ընտանիքին ու այն մարդկանց, որոնք ինձ վստահել ու հավատացել են: Այս մրցանակը միայն իմը չէ, իմ թիմինն է, Ֆրանսիայի ժողովրդինն է, այն մարդկանցն է, ով-

քեր քվեարկել են իր օգտին, ովքեր հավատացել են ինձ:

Ուզում եմ նաեւ շնորհավորել ծնողներին, որովհետեւ այս գեղեցիկ օրը նաեւ իրենցն է», - նշեց երգիչը:

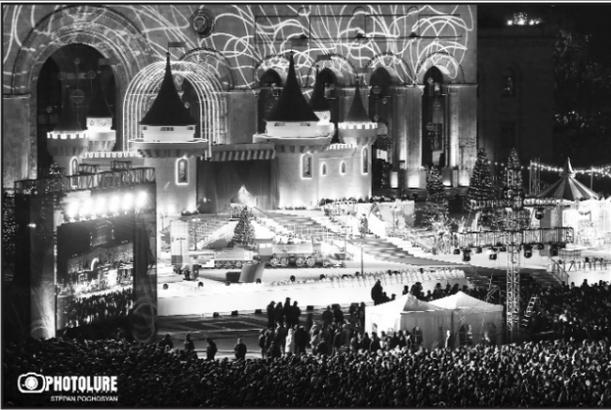
Դեռ նախօրեին կայացած ասուլիսում Լիսանդրոյից հետաքրքրվել էին՝ ինչ կցանկանար իր հետ տանել Հայաստանից: Երգիչը պատասխանել էր, որ շատ է հավանել հայկական լավաշը եւ հավելել, որ առաջնահերթ կցանկանար տանել «Մանկական Եվրատեսիլ» հաղթանակը. «Ես, իհարկե, սիրում եմ լավաշ, բայց այս մրցանակն ավելի շատ եմ սիրում: Երեկ ես այդպես էլ պատասխանեցի ասուլիսի ժամանակ՝ Հայաստանից ուզում եմ տանել հաղթանակ, կամ զոնե լավաշ: Այսօր ասում եմ՝ երկուսն էլ հնարավոր է տանել. Հայաստանից տանելու եմ եւ լավաշ, եւ հաղթանակ»:

Պատանի երգիչը խոսել է նաեւ իր ֆավորիտների մասին՝ Նշելով, որ հավանել է Նարեի կատարումը:

«Ես հավանում եմ Նարեին, նա հրաշալի երգչուհի է, նրա երգը շատ եմ սիրել: Ինձ, առիասարակ, դուր են եկել բոլոր երկրների երգերը, կառանձնացնեմ Հայաստանի եւ Պորտուգալիայի ելույթները, բայց ուզում եմ բոլոր երկրի ներկայացուցիչներին շնորհակալություն հայտնել իրենց ընկերության համար», - ասել է նա եւ հավելել, որ իրեն դուր են գալիս նաեւ Իտալիայի եւ մյուս պետությունների ներկայացուցիչների երգերը եւս:

Նշենք, որ անցյալ տարի Ֆրանսիայում տեղի ունեցած «Մանկական Եվրատեսիլ 2021» մրցույթում հաղթել էր Հայաստանը ներկայացնող Մալենան: Այդ հաղթանակով պայմանավորված՝ այս տարվա մրցույթն անցկացվեց Հայաստանում: Գալիք տարի, փաստորեն, Եվրատեսիլը կրկին կվերադառնա Ֆրանսիա:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ «Արմավիրի պետական բժշկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Հանրահաշիվ եւ երկրաչափություն» (144 ժամ), «Ինֆորմատիկայի հիմունքներ» (144 ժամ) առարկաների դասախոսի թափուր տեղերի համար: Վարձատրությունը յուրաքանչյուր պարապած ժամի համար 1400 (մեկ հազար չորս հարյուր) դրամ: Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է հարցազրույցով: **Մրցույթին մասնակցելու համար անձը Հաստատություն է ներկայացնում.**

1. համեմատողովի նախագահի անունով դիմում նշելով այն աշխատատեղը որին հավակնում է (Չեւ 1),
2. փաստաթուղթ (դիմում) «Հանրակրթության մասին» 37 օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային գրքույկի պատճեն,
3. անձնագրի պատճեն,
4. սոցիալական քարտ,
5. ինքնակենսագրություն (Չեւ 5),
7. մեկ լուսանկար (3X4) չափի,
8. այլ պետությունների քաղաքացիները՝ 37 –ում աշխատելու իրավունք,
9. 37 արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ: Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ: Փաստաթղթերն ընդունվում են **2022թ. դեկտեմբերի 14-ից 27-ը ներառյալ, ամեն օր ժամը 10:00-ից մինչև 16:00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:** Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի ըստ կարգի: Մրցույթը կկայանա **2023թ. հունվարի 4-ին ժամը 14.00-ին**, «Արմավիրի պետական բժշկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 89-38-82 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ «Արմավիրի պետական բժշկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Լանդշաֆտագիտության հիմունքներ» (72 ժամ), «Ֆիզիկոլոգիա» (508 ժամ) առարկաների դասախոսի թափուր տեղերի համար: Վարձատրությունը յուրաքանչյուր պարապած ժամի համար 1400 (մեկ հազար չորս հարյուր) դրամ: Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքների եւ մասնագիտական կարողությունների ստուգումն անցկացվելու է հարցազրույցով: **Մրցույթին մասնակցելու համար անձը Հաստատություն է ներկայացնում.**

1. համեմատողովի նախագահի անունով դիմում նշելով այն աշխատատեղը որին հավակնում է (Չեւ 1),
2. փաստաթուղթ (դիմում) «Հանրակրթության մասին» 37 օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային գրքույկի պատճեն,
3. անձնագրի պատճեն,
4. սոցիալական քարտ,
5. ինքնակենսագրություն (Չեւ 5),
7. մեկ լուսանկար (3X4) չափի,
8. այլ պետությունների քաղաքացիները՝ 37 –ում աշխատելու իրավունք,
9. 37 արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են զինգրքույկ: Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ: Փաստաթղթերն ընդունվում են **2022թ. դեկտեմբերի 14-ից 27-ը ներառյալ, ամեն օր ժամը 10:00-ից մինչև 16:00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:** Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի ըստ կարգի: Մրցույթը կկայանա **2023թ. հունվարի 5-ին ժամը 14.00-ին**, «Արմավիրի պետական բժշկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 89-38-82 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Երեւանի Ա. Նավասարդյանի անվան հ. 196 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի պատմության (22 դասաժամ), տեխնոլոգիայի (տղաների խումբ, 27 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ 37 ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (Չեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիմում),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» 37 օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (ավայտության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (Չեւ 5),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ 37-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,
- 37 արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
- իրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (ավայտության դեպքում),
- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ: Տեղեկներ կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք:
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **դեկտեմբերի 14-ից մինչև դեկտեմբերի 27-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 16:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**
- Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 29-ին՝ ժամը 13:45-ին**, Երեւանի Ա. Նավասարդյանի անվան հ. 196 հիմնական դպրոցում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Դալթաշեն, 4-րդ թաղամաս: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 36-19-08 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ 37 Արարտի մարզի «Հայանրտի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասվարի (18 դասաժամ), ֆիզկուլտուրայի (11 դասաժամ), տեխնոլոգիայի (տղաների խումբ, 5 դասաժամ), Նրաժշտության (2,5 դասաժամ), կերպարվեստի (2,5 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ 37 ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (Չեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիմում),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» 37 օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (ավայտության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (Չեւ 5),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ 37-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,
- 37 արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
- իրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (ավայտության դեպքում),
- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ: Տեղեկներ կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք:
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև դեկտեմբերի 26-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**
- Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 28-ին՝ ժամը 13:00-ին**, 37 Արարտի մարզի Հայանրտի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ գ. Հայանրտ, Հայկ Բժշկական 6: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 66-66-25 հեռախոսահամարով:

Գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգ

ՀՀ բարձրագույն որակավորման կոմիտեն հանրային քննարկման է ներկայացրել գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի նախագիծը: Գործող կանոնակարգի չափանիշներում գերակշռում են քանակական, այլ ոչ թե որակական պահանջները: Դրույթներն ընդհանուր առմամբ չեն նպաստում ՀՀ-ում իրականացվող գիտական հետազոտությունների միջազգայնացմանը եւ աստիճանաշնորհման գործընթացում միջազգային գիտաչափական տվյալների աճին: Բացի այդ՝ կանոնակարգի մի շարք դրույթներում ներկայացված պահանջներն ունեն հստակեցման խնդիր եւ կարող են մեկնաբանվել տարբեր կերպ, որոշ դեպքերում նաեւ ժամանակային հստակեցումների կարիք կա: Արդյունքում՝ աստիճանաշնորհման գործընթացն ըստ կանոնակարգի իրականացնելը հանգեցնում է որոշակի դժվարությունների եւ տարընթեմունքների:

- Նախագծով ներկայացվող նոր կանոնակարգի հաստատումը հիմնականում նպատակ ունի՝**
- աստիճանաշնորհման գործընթացում ընդգրկված բոլոր օղակներում առավել շեշտադրել որակական պահանջները՝ քանակականի փոխարեն,
 - օգտագործել Սփյուռքի գիտական ներուժը՝ 37 գիտական կարգերի պատրաստման գործընթացում,
 - վերացնել պահանջների անհամաչափությունը եւ առկա բացերը, մտցնել հստակեցումներ,

- *ապահովել սահուն անցում խորհրդային համակարգից եվրոպական համակարգին:* Ներքոնշյալ ուղղություններով առաջարկվում են մի շարք փոփոխություններ: **Առաջին ուղղությունը՝** թեկնածուական պաշտպանելուց մինչև մասնագիտական խորհրդի անդամ լինելու համար 2027 թ.-ից սկսած՝ անհրաժեշտ կլինի ունենալ միջազգային գիտատեղեկատվական շտեմարաններում ընդգրկված պարբերականներում տպագրություններ: Նման տպագրությունները կդիտվեն համարժեք տեղական պարբերականներում տպագրված 2-3 հոդվածի: Մասնավորապես՝ գիտական ղեկավարի թույլտվությունը ստանալու համար սա հնարավորություն կընձեռնի բազմաթիվ տեղական հոդվածների փոխարեն ներկայացնել ավելի սակավաթիվ, բայց միջազգային ու որակյալ հոդվածներ: Դրա շնորհիվ բարձր գիտաչափական տվյալներ ունեցող մասնագետներն ավելի վաղ կկարողանան ընդգրկվել երիտասարդ գիտնականների աճեցման գործում: **Երկրորդ ուղղությունը՝** արտերկրի մասնագետը հնարավորության կունենա համադրված արտերկրյա ասպիրանտներին ու հայցորդներին, բացի դրանից՝ ընդգրկվելու մասնագիտական խորհուրդներում, ինչպես նաեւ առցանց մասնակցելու պաշտպանության գործընթացին որպես ընդդիմախոս: Սա եւս կնպաստի գիտության միջազգայնացմանը, որակյալ կադրերի

պատրաստմանը եւ գիտելիքի ներհուսքին, ինչպես նաեւ լրկալ մասնագետների գնահատականի փոխարեն ունենալ ու ավելի օբյեկտիվ ու զլոբալ գնահատական աստիճանաշնորհման բնագավառում: **Երրորդ ուղղությամբ** նախատեսվող փոփոխություններից են կուտակած անհրաժեշտ կրեդիտների մասին տեղեկանք ներկայացնելը, մասնագիտական խորհրդի նիստի քվորումն ապահովելու համար նվազագույն անհրաժեշտ մասնակիցների մասնաբաժինը նշելը: Փորձարարական մասնագիտությունների դեպքում առանց համահեղինակների հոդված ունենալու պահանջը փոխարինվել է առաջին հեղինակով հոդված ունենալուն: **Չորրորդ ուղղության** հետ պայմանավորված են ոչ միայն ստորեւ բերված երկու էական փոփոխությունը, այլեւ վերը նշված փոփոխությունների շատերը: Առաջին փոփոխությունն առաջատար կազմակերպության փոխարինումն է ընդդիմախոսով, իսկ մյուսը՝ աստիճանաշնորհման գործընթացի տարբեր օղակներում մասնագետներին ներգրավելիս այլեւս շեշտը չի դրվելու գիտությունների ղոկտորի աստիճան ունենալու վրա, այլ կարելու է բարձր գիտաչափական տվյալներ ունենալը եւ ակտիվ գիտնական լինելը: Քաղաքացիները եւ շահառու խմբերը նախագծի վերաբերյալ իրենց առաջարկությունները կարող են ներկայացնել մինչև **դեկտեմբերի 20-ը:**

Յուրաքանչյուր երեխայի կրթության իրավունքը

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել պարտադիր կրթությունից դուրս մնացած երեխաների բացահայտման եւ ուղղորդման կարգի նախագիծը: **Պարտադիր կրթությունից դուրս մնացած են համարվում** 6-19 տարեկան՝ հանրակրթական, հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքի վրա նախնական (մասնագիտական) կամ միջին մասնագիտական ուսուստատություն չհաճախած կամ հանրակրթական հիմնական ծրագրեր իրականացնող ուսուստատություն չհաճախած եւ (կամ) որբեւ ուսումնական հաստատությունում երբեւ չհաշվառված երեխաները:

Պարտադիր կրթությունից դուրս մնալու ռիսկի տակ զտնվող են համարվում 6-19 տարեկան՝ որբեւ ուսումնական հաստատությունում հաշվառված, սակայն վեց աշխատանքային օր անընդմեջ չհաճախած (չհաճախող) երեխաները, հանրակրթական հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքի վրա նախնական (մասնագիտական) կամ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություն ընդունված եւ որբեւ պատճառով կրթությունն ընդհանրած սովորողները, ուսումնական հաստատությունում հաճախած, սակայն ծնողի (նրա օրինական ներկայացուցչի) դիմումի (արտերկրի մեկնելու նպատակով) հետեւանքով ուսումնական արտ թողած երեխաները: Նկատել ունենալով 12-ամյա հանրակրթության պարտադիր պահանջը, ինչպես նաեւ այն փաստը, որ հանրակրթության մեջ երեխաների ընդգրկվածության ցուցանիշները հիմք են հանդիսանում երկրի միջազգային տարբեր գնահատականների

համար (մարդկային զարգացման համաթիվ, գլոբալ մրցունակության համաթիվ եւ այլն), կարելու է ունենալ կրթությունից դուրս մնացած երեխաների բացահայտման եւ ուղղորդման (կրթության մեջ ներառման) գործում համակարգ, որը հենված կլինի բոլոր շահագրգիռ եւ պատասխանատու կառույցների համագործակցության վրա: Կրթությունից դուրս մնացած երեխաների կրթության մեջ ներգրավման համար առաջարկվող լուծումներն են՝

- դպրոցահասակ երեխաների՝ կրթությունից դուրս մնալը կանխելը,
- ուսումնական հաստատությունից դուրս մնացած երեխաներին վաղ բացահայտելը,
- ուսումնական հաստատությունից դուրս մնալու պատճառները բացահայտելը եւ դրանց վերացման համար միջոցներ ձեռնարկելը,
- երեխայի ուսումնառությունը համապատասխան ուսումնական հաստատությունում ապահովելը:

Հանրակրթական, հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքի վրա նախնական (մասնագիտական) կամ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություն ընդունված եւ որբեւ պատճառով կրթությունն ուսումնական հաստատությունում հաշվառված չլինելու դեպքում պարտադիր կրթությունից դուրս մնացած երեխաներին բացահայտելու համար առավելագույն վեց ամիսը մեկ անգամ 37 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնը, համեմատելով բնաչափության պետական ռեգիստրի եւ Կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգի տվյալները, կրթության կառավարման պետական լիազոր մարմին

ներկայացնում է 6-19 տարեկան այն երեխաների տվյալները, որոնք որբեւ հաստատությունում հաշվառված չեն: *«Կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգի»* մաս կազմող՝ *«Պարտադիր կրթությունից դուրս մնացած երեխաների բացահայտման»* էլեկտրոնային ենթահամակարգի տեղեկատվությունը հասանելի է, եւ ԿՏԱԿ-ը համակարգ մուտք գործելու համար հաշիվներ է տրամադրում հետեւյալ շահագրգիռ եւ պատասխանատու կառույցներին՝

- խնամակալության եւ հոգաբարձության մարմնին (ԽՀՄ).
- 37 աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությանը.
- 37 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությանը.
- 37 կրթության տեսչական մարմնին.
- տարածքային կառավարման մարմիններին:

Բացված հայտերի մասին ամբողջ տեղեկատվությունը, պատմությունը եւ աշխատող կողմերի գործողությունները հասանելի են բոլոր շահագրգիռ եւ պատասխանատու կառույցներին: Այսպիսով՝ նախագծի կիրառման դեպքում ակնկալվող արդյունքը՝ **յուրաքանչյուր երեխայի կրթության իրավունքի իրացումն է**, դպրոցահասակ երեխաների հաշվառման գործընթացի կանոնակարգումը, ինչպես նաեւ տարածքային կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, բոլոր պատասխանատու կառույցների եւ շահագրգիռ մարմինների պարտավորությունների իրականացման ապահովումը՝ հանրակրթության մեջ երեխաների ընդգրկման գործընթացում:

Հ. ՀՈՎՀՆՆԻՍՅԱՆ

Հայագիտական

Տարվա հունձքը եւ նրա գնահատականը

Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի լեզվաբանական հետազոտությունների լաբորատորիայի վարիչ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Լալիկ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ գիտության եւ կրթության ոլորտում ներդրած առաջին համար հանրապետության նախագահի հրամանագրով վերջերս արժանացավ կառավարական բարձր պարգևի՝ «Մովսես Խորենացի» մեդալի: Այդ կապակցությամբ, նաև նպատակ ունենալով ներկայացնելու հայագիտական այս կենտրոնի 2022 թ. ամփոփ գործունեությունը, «Կրթություն» շաբաթաթերթը հարցազրույց ունեցավ պրոֆեսորի հետ:

- Պարոն Խաչատրյան, ի՞նչ դեր ունի այսօր հայագիտությունը ընդհանրապես, եւ ինչպիսի՞ հայագիտական կենտրոններ կան աշխարհում:

- Հայագիտությունը Հայաստանում եւ Սփյուռքում ռազմավարական, ազգայնագիտական նշանակություն ունի, մյուս կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետությունում այն կազմում է (պետք է կազմի) պետական լեզվաբանականության առանցքը: Հայագիտության կարելիությունն ընդգծվում է համաշխարհային լեզվաբանության որոնումների ուղեծրում. որոշ երկրների գիտակրթական հաստատություններում հայագիտությունը դասվում է առաջնահերթությունների շարքը, ինչպես Իտալիայում, Ավստրիայում, Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Յարենիայում, ԱՄՆ-ում եւ այլուր: Ուրախությամբ ընդգծելով այդ հաստատությունների գործունեությունը, միաժամանակ, ցավով պետք է արձանագրել, որ դրանք աշխատում են միմյանցից անկախ, չեն համագործակցում, չունեն ընդհանուր ծրագրային բաղադրիչներ, որոնք միասին ծառայեն հայագիտական առանցքային հարցերի լուսաբանմանը: Հայագիտության ինստիտուտ գործում է նաեւ Երեւանի պետական համալսարանում, որ զբաղվում է հիմնականում կովկասագիտության հարցերով, իսկ Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանում վերջերս ձեւավորված Լեզվաբանական հետազոտությունների լաբորատորիան նոր է իր աշխատանքները ծավալել:

- Ի՞նչ պայմաններում է գործում Ձեր ղեկավարած լաբորատորիան եւ մինչ այժմ ի՞նչ գիտական արտադրանք է տվել:

- Լեզվաբանական հետազոտությունների լաբորատորիան տակավին երիտասարդ է. այն գործում է Մանկավարժական համալսարանի կառուցվածքում եւ ֆինանսավորվում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության Գիտության կոմիտեի «Ենթակառուցվածքի պահպանում եւ զարգացում» ծրագրի շրջանակներում:

Մեր գիտական պրպտումների հանրագումարն են հայերենագիտական եւ լեզվաբանական տերմինների ուսումնական բառարանները, որոնք նորույթ են բառարանագրության ասպարեզում որպես բուհական ուսումնական գործընթացին նպաստող աշխատություններ: 2020 թ. լույս է տեսել «Հայերենագիտական տերմինների ուսումնական բառարանը», դրցենտ Մարգար Միրոնյանի եւ իմ համահեղինակությամբ: Թեմատիկ (փնջային) եղանակով կազմված բառարանում ընդգրկված են հետեւ-

յալ բաժինների եւ բնագավառների տերմինները՝ հնչյունաբանություն, գրաբանություն, ձեւաբանություն, բառակազմություն, բառագիտություն, բառարանագրություն, ձեւաբանություն, շարահյուսություն, լեզվի պատմություն, խոսք, տեքստ, ոճաբանություն, ուղղախոսություն, ուղղագրություն եւ կետադրություն: Յուրաքանչյուր տերմին հանգամանորեն բացատրվում է, բերվում են համապատասխան օրինակներ, նմուշներ: Այս մոտեցման շնորհիվ ուսանողների համար բառարանը ձեռք է բերում ուսումնական ձեռնարկի արժեք, իսկ հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցիչների համար՝ համահավաք տեղեկատուի:

Բոլորովին վերջերս՝ 2021-ին, մեր հեղինակությամբ լույս տեսավ «Լեզվաբանական տերմինների ուսումնական բառարանը»: Սա նախորդի սկզբունքով է կազմվել եւ կրկին կարող է որպես ուսումնական ձեռնարկ գործածվել: Բառարանում թեմատիկ եղանակով ներկայացվում են հետեւյալ բնագավառները՝ լեզու, հնչյունական համակարգ, բառագիտություն, բառարանագրություն, բերականական կառուցվածք, բերականական իմաստ եւ բերականական կարգ, լեզվի տեսություն, լեզվաբանական մեթոդներ, լեզվաբանական տիպաբանություն, լեզուների ցեղակցություն եւ ծագումնաբանական դասակարգում:

- Ի՞նչ ծրագրեր եք իրագործել ընթացիկ 2022 թվականին:

- Կարծում ենք, առավել լիարժեք են Լեզվաբանական հետազոտությունների լաբորատորիայի 2022թ. իրականացրած աշխատանքները. ավարտվել է «Հին հայերենի քերականական համակարգի տիպաբանությունը» թեմայի մշակումը: Լեզվի տիպաբանության քննությունը՝ համաժամանակյա եւ տարժամա նակյա հայեցակետերով, նորություն է հայագիտության մեջ եւ համարվում է կարելիոր ներդրում այս մարզում: Լեզվի տարժամանակյա փաստերի համադրումով տրվել է հին հայերենի ձեւաբանական տիպաբանության բնութագիրն ինչպես համաժամանակյա (5-րդ դարի) կտրվածքով, այնպես էլ պատմական մոտեցումով (6-12-րդ դարեր): Մյուս կողմից վեր են հանվել արդի հայերենին բնորոշ տիպաբանական հատկանիշները: Քննության արդյունքները թույլ են տալիս եզրակացնելու, որ, ի հակադրություն հին հայերենի, արդի հայերենի հոլովական համակարգին բնորոշ է կցականությունը (մասամբ՝ նաեւ թեքականությունն ու տարահիմքությունը), իսկ որպես դրմինանտ տիպաբանական հատկանիշ (չափորոշիչ) ընդունվում է կցականությունը՝ հին հայերենի խառը (կցականության եւ

թեքականության) տիպաբանության համեմատ:

Շարահյուսական մակարդակում քերականական իմաստների արտահայտման հարցում բացահայտվել է սպասարկու բառերի գործառական արժեքը, որ բնորոշ է անջատական տիպի լեզուներին: Վերանայվել է հին հայերենի քերականական համակարգի տիպաբանական բնութագիրը՝ եզրակացնելով, որ այն հիմնականում կցական կառուցատիպի լեզու է՝ թեքականության եւ անջատականության տարրերով:

Քերականական համակարգի տիպաբանության քննությունից բացի հատուկ անդրադարձ է կատարվել հայերենի տարժամանակյա բառակազմական տիպաբանությանը: Լեզվի զարգացման տարժամանակյա դիտակցությունից ուսումնասիրվել է հայերենի բառակազմական տիպաբանությունը. մեկնաբանվել է հին հայերենի վերլուծական կառույցների անցումը կցական կառուցատիպի, վեր են հանվել փոխակերպական այդ իրողության սերիչ կաղապարներն ու տրամաբանական եւ լեզվափոխակերպական հիմքերը եւ այլն:

Սույն աշխատանքը կարելի է ներառել հունամիտար ֆակուլտետների հայոց լեզվի ամբիոնների մագիստրոսական կրթական ծրագրեր՝ որպես հատուկ դասընթաց:

- Գիտական աշխատանքներ հրատարակելուց զատ՝ ի՞նչ այլ գիտազոտմանական աշխատանքներ եք իրականացնում:

- Լաբորատորիան սերտորեն համագործակցում է Հայաստանի եւ Արցախի բուհերի մասնագիտական ամբիոնների, լեզվի ինստիտուտի եւ ՀՀ Լեզվի կոմիտեի հետ: 2020 եւ 2021 թվականներին Լեզվի կոմիտեի հետ համատեղ կազմակերպել ենք միջազգային գիտաժողովներ՝ նվիրված հայերեն լեզվաբանական տերմինաբանությանը եւ հայ բառարանագրության հիմնախնդիրներին (գիտաժողովների զեկուցումները հրատարակվել են առանձին պրակներով): 2022-ին կազմակերպել ենք հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված խաչատուր

թյունների հարցերը:
- Ի՞նչ ծրագրեր ունեք առաջիկայում:

- Լաբորատորիան ծրագրել է իրականացնել նոր մտահղացումներ, որոնք կապված են լեզվաբանական ուսումնառների եւ նոր ուղղությունների տիպաբանական վերլուծությունների հետ, առաջիկա հետազոտությունների տեսլականներում է իմաստաբանական նորացում ուղղությունների եւ հայերենի փոխակերպական (սերող) քերականության ուսումնասիրության հարցերը: Խնդրո առարկա իրողությունների ուսումնասիրությունը նոր աստիճանի կարծրացնի հայագիտական հետազոտությունների վեկտորը եւ խթան կհանդիսանա համատիպ հետազոտությունների համար:

Լաբորատորիան հետամուտ է այն գաղափարին, որ պետք է միավորել արտերկրի հայագիտական օջախների գործունեությունը եւ հավակնում է դառնալ միավորող կենտրոն, որպեսզի հայագիտական հաստատություններն աշխատեն ընդհանուր ծրագրով՝ միմյանց շարունակելու եւ միմյանց լրացնելու նպատակով, որպեսզի հայագիտությունը դառնա գերակա ուղղություններից մեկը համաշխարհային լեզվաբանական ուսումնասիրությունների համատեքստում:

- Վերջերս Ձեր ղեկավարած լեզվաբանական հետազոտությունների լաբորատորիայի գործունեությունն արժանացավ պետական բարձր գնահատականի...

- Եվ ոչ միայն: «Լեզվաբանական տերմինների ուսումնական բառարանը» անցնող տարում մասնակցեց Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության հայտարարած մրցույթին եւ «Հայագիտություն» անվանակարգում արժանացավ հատուկ մրցանակի:

Լաբորատորիայի եւ նրա ղեկավարի գործունեությունը, ինչպես նշեցիք, բարձր գնահատվեց ՀՀ կառավարության կողմից. Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հիմնադրման 100-ամյակի կապակցությամբ՝ հանրապետության նախագահի հրամանագրով գիտության եւ կրթության զարգացման գործում ներդրած ավանդի համար պարգևատրվեցի «Մովսես Խորենացի» մեդալով:

- Շնորհակալություն, պարոն Խաչատրյան, հանգամանալից գրույցի համար: «Կրթություն» շաբաթաթերթը ջերմորեն ողջունում է շնորհավորում եւ Ձեզ՝ գիտության ոլորտում բարձր պարգևի արժանանալու կապակցությամբ եւ մաղթում է նորանոր ձեռքբերումներ ի նպաստ բուհական համակարգի ուսանողության, ի շահ հայագիտության, հայ լեզվաբանական մտքի առաջընթացի:

- Ես նույնպես շնորհակալություն եմ հայտնում «Կրթություն» շաբաթաթերթի խմբագրակազմին հայագիտության հարցերին պարբերաբար ուղարկություն դարձնելու եւ ոլորտի տեղեկությունները դպրոցներին հաղորդելու համար:

Հարցազրույցը՝
Լուսաբեր ԳՆԼՍՅԱՆԻ

Ամանորի պատմությունից

Թե աշխարհում փակ դռներ կան, բող որ բացվեն այս գիշեր... ՄԵՏԱՔՄԵ

Նոր տարին ամենահին ու ամենաշուքով նշվող տոնն է աշխարհում: Այն սկիզբ է առել անհիշելի ժամանակներից: Յուրաքանչյուր ժողովուրդ ունի իր ավանդույթներն ու սովորույթները, որոնք պահպանվում են հազարամյակներ: Երբեմն տարբեր երկրների սովորույթներ համընկնում են, բայց դրանց դրսևորումները, որպես կանոն, ինքնատիպ են: Մի բան հատուկ է բոլորին. ամբողջ աշխարհում մարդիկ ցանկանում են, որ Նոր տարին նշվի հավուր պատշաճի, ու բոլորն էլ անխտիր հավատում են անսնորյա հրաշքերի...

Հին հայերը Նոր տարին տոնել են մարտի 21-ին: 4514 տարի առաջ, երբ Հայկ նահապետը նետահարեց Բելին, եւ հայերը սկսեցին նոր թվարկություն, Նոր տարին սկսեցին նշել Նավասարդի 1-ին (օգոստոսի 11) ի նշան այդ պատմական կարեւոր իրադարձության:

Հայաստանում այսօր պահպանվել են բազմաթիվ սովորույթներ՝ սկսած հատուկ ուտեստներ պատրաստելուց: Ավանդաբար, հին տարվա վերջին օրը բնակարանները մաքրում են եւ դեմ նետում հին, կոտրված կամ վնասված իրերը: Կան մի շարք «չգուրված օրենքներ», որոնց հետևում է յուրաքանչյուր հայ. ամանորի գիշերը չի կարելի լաց լինել կամ շուտ պառկել քնելու, քանի որ ինչպես դիմավորես տարին, այնպես էլ այն կանցնի: Նոր տարին պետք է դիմավորել՝ առանց պարտքերի եւ լի գրպաններով: Նոր տարվա գիշերը փռշտալը համարվում է հաջողության նշան... Այս ցուցակը կարելի է անվերջ շարունակել:

Լինելով սպասված եւ գեղեցիկ տոն՝ Ամանորը «ստիպում է» մարդկանց ուշադիր լինել իրենց սեղանների եւ արտաքինի համդեպ, որպեսզի գեղեցիկ են խնամված տեսք ունենան տարեմուտին եւ իրենք, եւ իրենց օջախները, ձգտում են, որ շուրջըլուրը լինի վառ ու գունավոր, ինչպես տոնածառը: Եվ բոլորն էլ ճիշտ կեսգիշերին մտքում երագանք են պահում՝ հավատալով, որ գալիք տարին ավելի լավը կլինի. չէ՞ որ ամանորյա հրաշքներն ամենալավն ու գեղեցիկն են:

Ամանորը տարբեր երկրներում հունվարի 1-ից սկսել են տոնել տարբեր ժամանակներում: Գերմանիայում՝ 16-րդ դարի 2-րդ կեսին, Ֆրանսիայում՝ 17-րդ դարում, Անգլիայում եւ Ռուսաստանում՝ 18-րդ դարից:

Ժամանակի ընթացքում որպես Նոր տարվա խորհրդանշ ընտրվեց մշտադալար եղեմին: Եղեմնու գարդարումը կապված է հետևյալ լեգենդի հետ: Էլզասում, Ծննդյան տոների նախօրյակին, գերմանական բողոքականության հիմնադիր Մարտին Լյութերը, տուն վերադառնալով (դա տեղի է ունեցել 1513թ. վերջին), այնքան է զմայլվել աստղազարդ երկնքով, որ նրան թվացել է, թե աստղերով են զարդարված նաեւ իր շուրջը գտնվող եղեմիների ճյուղերը: Տուն մտնելով՝ Լյութերը սեղանին է դրել մի եղեմի եւ զարդարել փայլուն աստղիկներով ու վառվող մոմերով: Եղեմնու գարդարանքը հետագայում դարձավ ավելի հարուստ:

Ամերիկացի Է.Ջոնսոնը 1882թ. առաջարկեց եղեմին լուսավորել էլեկտրականությամբ: Նրա հայրենակից Ռ.Մորիսը 1895թ. պատրաստեց փոքրիկ էլեկտրական լամպերից կազմված «դրասանգ», որը հնարավորություն ընձեռեց ազատվելու մոմերից, քանի որ դրանք հաճախ հանգեցնում էին հրդեհի: Առաջին «դրասանգը» լամպերի շղթան, վառվել է Վաշինգտոնի Սպիտակ տան առջև:

Իսկ ինչպե՞ս «ծնվեց» Չմեռ պապը: Բոլորը նրան ընդունում են՝ որպես հավերժ ծեր եւ անմահ մի մարդու, եւ ոչ ոք չի էլ կարող ենթադրել, թե նա... քանի տարեկան է: Կախարդական այս ծերունու կերպարը ձևավորվել է դարերի ընթացքում, եւ յուրաքանչյուր

ժողովուրդ ինչ-որ բան է ավելացրել նրա պատմությանը: Սակայն պարզվել է, որ այդ պատմությունն ունի իրական հիմքեր:

4-րդ դարի վերջում փոքր Ասիայում ապրել է մի արքեպիսկոպոս՝ Նիկողայոս անունով: Ըստ ավանդության՝ նա եղել է շատ բարի մարդ եւ մի անգամ նույնիսկ փրկել է աղետից տուժած ընտանիքի երեք աղջիկների՝ նրանց տան պատուհանից ներս նետելով ոսկով լի տոպրակ: Նիկողայոսի մահվանից հետո նրան համարեցին սուրբ: 19-րդ դարի վերջում այն եկեղեցին, որտեղ թաղված էր նա, բալանեցին խալաացի ծովահենները, հափշտակեցին նաեւ սրբի աճյունը եւ տարան իրենց հայրենիք: Այս պատմությունն այնպիսի աղմուկ բարձրացրեց, որ Նիկողայոսը դարձավ աշխարհի տարբեր երկրների քրիստոնյաների հարգանքի ու երկրպագության կերպար: Նա սկսեց Ծննդյան տոնին, ապա եւ Ամանորին այցելել երեխաներին:

Բարի ծերուկին տարբեր կերպ են անվանում այլեւայլ երկրներում. Իսպանիայում՝ Նոել պապ, Ռուսիայում՝ Մոշ Ջարիելե, Հոլանդիայում՝ Սինտե Կլասա, Անգլիայում եւ ԱՄՆ-ում՝ Սանտա - Կլաուս, մեզանում՝ Չմեռ պապ:

Հետաքրքիր է, որ մարդիկ սկզբում նվերներ չէին սպասում Չմեռ պապից, այլ... իրենք էին նրան ընծայում ինչ-որ բան: Սլավոնները հին ժամանակներում հավատում էին, որ դժբախտությունից ու փորձանքներից մարդկանց հեռու են պահում նրանց նախնիների հոգիները, եւ ահա վերջիններիս գթասրտությունը շարժելու համար պետք էր մատուցել նվերներ, ինչը եւ արվում էր Չմեռ պապի միջոցով: Հետագայում Չմեռ պապը վերափոխվեց, եւ նվերներ բաժանելու գործում նրան օգնելու համար ի հայտ եկավ Չյունամուշը: Բոլոր երեխաներն սկսեցին անհամբերությամբ սպասել Ամանորի գիշերվան, երբ կգար Չմեռ պապն ու իրենց կրթերը հրաշալի նվերներ: Արդեն կայունապես ձևավորվել էր նրա կերպարը՝ թավ բեղ ու մորուքով բարի ծերունի՝ վառ կարմիր կամ կապույտ մուշտակով, գավազանով եւ, իհարկե, նվերների կախարդական պարկով:

Չմեռ պապի նվերները մանուկներն իրենց անմեղությամբ ընդունում են՝ որպես պարգև Լստծուց: Հայ ժողովուրդի մեջ ընդունված է Ամանորը կոչել նաեւ Կաղանդ:

Այն նշանակում է որեւէ տոն նշելու կոչ, հրավեր: Հետագայում կաղանդը Հայաստանում ստացել է տարեմուտի իմաստը:

Քրիստոնեական առումով՝ Ամանորը հաշվետվության յուրօրինակ մի օր է՝ յուրաքանչյուր մարդու համար: Օր, երբ ամփոփվում են տարվա ընթացքում կատարված գործերը:

Սուրբ Ծնունդը աշխարհի քրիստոնյաների ամենամեծ եւ սիրված տոներից է: Իր թե՛ նշանակությամբ, եւ թե՛ խորհրդով Ամանորը գիշերն է Սուրբ Ծննդյանը: Ամանորն ինքնին օրացուցային փոփոխման երեւոյթ է, եւ իր մեջ որեւէ խորհուրդ չունի: Իսկ Սուրբ Ծնունդը ամբողջությամբ խորին խորհուրդ է՝ Լստծո Որդու Ծնունդը, որը մարդկության համար դառնում է նոր եւ անվերջանալի սկիզբ: Իզուր չէ, որ ավելի քան 2000 տարի մարդկությունն իր տոմարական բոլոր հաշվարկները կապում է Քրիստոսի Ծնունդով՝ նախքան Քրիստոս եւ Քրիստոսի Ծննդից հետո:

Սուրբ Ծննդյանը նախորդում է պահք, որը սկսվում է դեկտեմբերի 30-ին եւ ավարտվում հունվարի 5-ի երեկոյան՝ Ծրագալույցի Սուրբ Պատարագով:

Հոգեւորականները հորդորում են Ամանորը դիմավորել եկեղեցում եւ ստանալ Լստծո օրհնությունը՝ 67,36 մետր:

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին Հիսուս Քրիստոսի Սուրբ Ծննդյան տոնը նշում է հունվարի 6-ին: Կաթոլիկ եկեղեցին այդ տոնը նշում է դեկտեմբերի 25-ին:

Մինչեւ 4-րդ դարը բոլոր քրիստոնյաները Սուրբ Ծնունդը նշել են հունվարի 6-ին: Սակայն անգամ քրիստոնեության ընդունումից հետո հռոմեացիները շարունակում էին հեթանոսական տոներ նշել: Բանն այն է, որ դեկտեմբերի 25-ին մեծ շուքով նշվում էր արեւի պաշտամունքին նվիրված տոնը: Հեթանոսական ավանդույթները խափանելու համար 336թ. Հռոմի եկեղեցին դեկտեմբերի 25-ը պաշտոնապես հռչակեց Հիսուս Քրիստոսի Ծննդյան օր: Հետագայում

Ասորիքում եւ գրեթե ողջ արեւելքում Քրիստոսի Ծննդյան տոնի օրը փոխադրվեց դեկտեմբերի 25-ին, իսկ հունվարի 6-ը մնաց՝ որպես Տիրոջ Աստվածհայտնության Սկրտության օր:

Հնագույն ավանդության եւ ավետարանական հաշվարկների հավատարիմ է մնացել միայն Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին՝ հունվարի 6-ին միասնաբար նշելով Քրիստոսի Ծննդյան եւ Աստվածհայտնության տոները:

* * *

* Հասարակության շրջանում կատարված հարցման արդյունքների համաձայն՝ մարդկանց 50.1 տոկոսը տոնածառը համարում է Ամանորի պարտադիր հատկանիշ: Դրա առկայությունը նշանակություն չունի քաղաքացիների 27 տոկոսի համար: 21.4 տոկոսը գտնում է, որ տոնածառը նոր տարվա տոնակատարության պարտադիր պայման չէ, բայց, այսուհանդերձ, նախընտրում է արհեստական տոնածառը: Իսկ ահա հարցման մասնակիցների 1.5 տոկոսը դժվարացել է պատասխան տալ...

* Ամենամեծ տոնածառը (ըստ Գինեսի ռեկորդների գրքի) տեղադրվել է Վաշինգտոնում: Բարձրությունը՝ 67,36 մետր:

* Աշխարհի ամենամեծ արհեստական տոնածառը դրվել է Ռիո դե Ժանեյրոյում: 85 մետր բարձրությամբ մետաղե կառուցվածքը սարքավորվել է հատուկ լողացող հիմքի վրա, Լագոա լճի կենտրոնում (քաղաքի ամենահարուստ շրջաններից մեկում): Վիթխարի տոնածառի լուսավորման համար օգտագործվել է ավելի քան երեք միլիոն լամպ: Տոնածառի տեղադրման ամբողջ աշխատանքը տեւել է մեկուկես ամիս:

* Տոնածառերն սկզբում երեւացել են հարուստ մարդկանց՝ ազնվականների, վաճառականների տներում: Դրանք ամենուր տեղադրելու սովորույթն առաջացել է մոտ 150 տարի առաջ: Մշտական, շքեղատես գեղեցկուհիները կանոնավորապես տեղ էին գտնում Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Անգլիայի, Նորվեգիայի, Դանիայի, Ռուսաստանի արքայական պալատներում: Իսկ ահա «հասարակ մահկանացուներին» տոնածառը հասանելի եղավ միայն 19-րդ դարի երկրորդ կեսում:

Ռափայել ՊԱՏԿԱՆՅԱՆ Նոր տարի

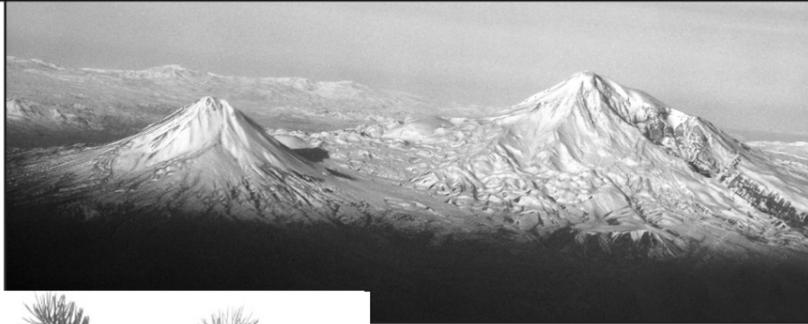
Երնեկ թե՛ այս Նոր տարին
Վերջ տար հայի ցավերուն
Չարը կորչեր, ու բարին
Բուն դներ մեր սրտերուն:

Երնեկ՝ թե այս Նոր տարին
Ազատ շնչեր Հայաստան,
Եվ շուրջ Մասիս մեր սարին
Փայլեին արտ-անդաստան:

Երնեկ՝ թե այս Նոր տարին
Ուրքի կանգներ Հայաստան,
Եվ կիսաքանդ մեր Կարին
Լիներ քաղաք մեր ոստան:

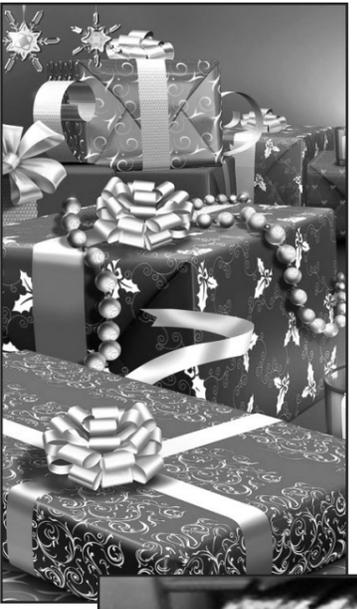
Երնեկ թե՛ այս Նոր տարին
Հայ ազգ ի մի գումարվեր,
Ի գլուխ Կարնո հայ ամրին
Հայի դրոշակ ծածաներ:

Հայեր, երբեք չերկմտիք,
Կկատարվի այդ ամեն,
Եթե իսպառ մենք հանենք
Փոքրոգություն մեր սրտեն:

Համո ՍԱՀՅԱՆ Եղեւնին

Անտառից եկած կանաչ եղեւնին,
Հիշում է կանաչ իր ընկերներին,
Արահետներն է հիշում ծյունի տակ,
Հիշում է բացատն ու բուքն սպիտակ:
Երկինքն է հիշում իր գլխի վերեւ,
Եվ իր մայր անտառն ասեղնատերեւ,
Հովերն է հիշում նա գարնանային,
Որ իրեն այնպես օրորում էին:
Վաղորդյան ցողի գոհարն է հիշում,
Եվ մայրամուտի թեւերն արբեշում,
Հիշում է տոսափն ամեն մի ծառի,
Խարույկն է հիշում անտառապահի:
Հիշում է բոլորն ու չի ափսոսում,
Որ էլ անտառի երգը չի լսում,
Ինչո՞ւ ափսոսա, երբ իր թեւերին
Գարուն է բերել երեխաներին,
Գարուն է բերել այս ծնունդ օրով
Եվ տուն է մտել կանաչ շորերով:
Ե՞րբ է նա այսպես զուգվել, զարդարվել
Եվ մարդկանց այսքան հրճվանք պատճառել,
Ե՞րբ է նա եղել այսքան երջանիկ
Ու ե՞րբ է տեսել այսքան խաղալիք:
Ե՞րբ են նրա մոտ այսքան մանուկներ
Երգել ու պարել մինչեւ ուշ գիշեր...
Ձարդարանքներով, աստղերով իր պերճ
Կանգնել է ուրախ մանուկների մեջ,
Այնպես հպարտ է նայում աշխարհին,
Կարծես հենց ինքն է բերել Նոր տարին:

Հովհաննես ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ Նոր տարի

Դու էլ արի,
Նորեկ տարի,
Գըլխիս վերից
Անցի, գընա,
Ինչպես մի օր
Թեթեւասաի,
Որ արեւի
Վառ ժրպիտով,
Հողմ ու շանթի
Սառն աղմուկով
Անց է կենում
Ծաղկի վըրից.
Իսկ նա հովտում,
Իր հուսալից
Աչքը վերեւ,
Փոքրիկ, չընչին,
Ցնծում է կամ
Մոտ է վերջին:-
Ես էլ էնպես,
Նորեկ տարի,-
Մի խոտ, մի բույս,
Ոչ ավելի:

Մի երկիր է
Տվել մեզ կյանք,
Մի երկինք է
Պահել իր տակ,
Եվ գեղեցիկ,
Փարթամ, հրպարտ
Մի խոտ, ծաղիկ,
Կամ թե մի մարդ...
Մենակ իրար
Չենք հասկանում,
Բայց ապրում ենք
Մի սահմանում,
Մի ճամփով էլ
Պիտի գընանք,
Կըրկին ծուլվենք
Մի հող դառնանք,
Անհետ, անտես
Կորչենք, ինչպես
Չոկ հընչյուններ
Մի մեծ երգի,-
Լոկ հյուլեներ
Տիեզերքի:

Հայրապետ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ Նոր տարվա նվերը

- Ա՛յ Նոր Տարի,
Գա՛լք բարի,
Դու մեզ նվեր
Ի՞նչ ես բերել.

Ես ձեզ համար
Մի-մի հարմար
Գիրք եմ բերել,
Մեջը պատկեր:

Քաղցր խնձո՞ր,
Չիր ու սալո՞ր,
Թե՞ տանձ ու նուռ,
Չամիչ մի բուռ:

Սրա նման
Ուրիշ մի բան
Էլ չգտա
Իբրեւ ընծա:

- Ջա՛ն, մանուկնե՛ր,
Թող ձեզ մրգեր
Մայրիկը տա,
Ինձ մոտ չկա:

Գիրքն է տալիս
Մտքեր բարի,
Երգ, ցնծություն,
Խաղեր սիրուն:

Ավետիք Իսահակյան Նոր տարու գիշերը

Գիշերվա կեսին զանգակատունից
Հնչեց նոր տարվա ժամը ցնձալից:
Անցավ հին տարին, անցել է ինչպես
Մի հավերժություն մինչեւ այս րոպես,
Մի հավերժություն անհուն, անսահման,
Որ չքացել է ոչընչի նըման:

Եվ բեռնավորված հույսով ու վախով՝
Մեռավ հին տարին իր հետ թողելով
Ապարանքները իմ երազանքի,
Որ շինել էի միշտ ժամանակի
Քանդվող ծովափին...

Եվ ի՞նչ կա այսօր,
Կանգնել եմ մենակ եւ ուղեմուրդ՝
Ու միտք եմ անում-չքացավ անդարձ
Հրճվանքը կյանքիս, եւ՝ վիշտը մնաց
Սրտիս հատակում, ինչպես սեւ մըրուր...

Կանգնել եմ հիմա անհույս եւ թափուր՝
Աչքերըս սուգած խավար անհայտում
Գալիք օրերի,-ականց եմ դընում
Չանգակատունից խորին գիշերին
Նոր տարվա ժամի հընչող զարկերին,
Որ ինչպես սրի հարվածներ բեկ-բեկ
Կտրում են կյանքիս թելերը մեկ-մեկ...

ՄԵՏԱՔՍԵ

Նոր տարվա գիշեր

Թե աշխարհում փակ դռներ կան, թող որ բացվե՛ն այս գիշեր,
Ու Նոր տարին նոր խնդությամբ, թող ներս մտնի այս գիշեր,
Թե կան դատարկ, համր տներ՝ մանկան ճիշով թող լցվեն,
Ով փնտրում է սրտանց մեկին՝ հանկարծ գտնի այս գիշեր:

Թե կան լացող, տխուր աչքեր, թող ծիծաղե՛ն այս գիշեր,
Կանչող ձեռքերն իրար հասնեն, հրաշք ապրեն այս գիշեր:
Թե կան սրտեր՝ չար նախանձով, դառնան բարի ու ներող,
Եվ ուրիշի ուրախ կյանքով խանդավառվեն այս գիշեր:

Թե մոլորված անցորդներ կան, դարձի թող գան այս գիշեր,
Սրբագործված սիրով մտնեն իրենց օջախն այս գիշեր,
Թե կան բախտի փշոտ ճամփեք, թող ծաղկունքով կանաչեն
Ու երջանիկ սպասումով բոլորն արբեն այս գիշեր...

Թե աշխարհում պանդուխտներ կան, թող տուն դառնան այս գիշեր,
Հայրենական հավերժությամբ ողջագուրվեն այս գիշեր,
Արարչագործ իմ ժողովուրդ, թող որ խնենք մինչեւ լույս
Թափվող ծյունի նման մաքուր խղճիդ կենա՛ցն այս գիշեր...

Ամանորյա խոհեր ու մաղթանքներ

Ավետիք ԻՍԱՀԱԿՅԱՆ

«Հիշատակարան»-ից
 Ժամը 12-ին հնչեց 12 ժամը: Հին տարին գնաց, մեռավ անհունի մեջ: Նորը սկսվեց:
 Լուսամուտը բացել, նայում են: Լուսնյակ գիշեր, լիալուսին, թեթև, կապույտ ամպեր: Լսում են, գնացքը զնուն է՝ սուլելով... Հանկարծ նավերի շշակները սուլում են, սուլում են, սուլում են... Հրացաններ են արծակում, անթիվ... Հեռվից մարդկանց ձայներ, երգեր, ծիծաղներ...

15 վայրկյան...
 Պառկել վերհիշում են բոլոր նոր տարիները, որ դիմավորել են. ի՞նչ կերպ, ի՞նչ սրտով, ո՞ր, ինչպե՞ս...
 Սուլում են նավերը, մեկը կտրում, մյուսը սկսում...
 Մարդկությունը ուրախանում է. ինչի՞ համար, ի՞նչ հույսեր է սպասում, երբ ծոգոհ հինգ դիմում է անծանոթին... մահին, վերջին, ասպագային, որի ծոցում ով գիտե ի՞նչ դաշույններ կան... Գուցե մեզմից ոմանք չեն հասնելու մյուս տարուն, եւ շատերս չենք հասնելու, անշուշտ, բայց ուրախանում ենք...
 Ի՞նչ բնագոյ է...

1926թ. դեկտեմբերի 31, Վենետիկ

1956 թվականի տարեմուտի գիշերը երեսանի ռադիոն Սփյուռք հասցրեց Վարպետի մաղթանքը:

- Սփյուռքի սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ,
 Այս՝ 1956 թվականն անցավ համաշխարհային խաղաղության մթնոլորտի մեջ: Բերկրալի է նկատել, որ միջազգային լարվածությունը բավականին թուլացավ, եւ քաղցր է հուսալ, որ այս Նոր տարին եւ հաջորդ տարիները կանցնեն խաղաղության մեջ, եւ ավելի կթուլանա լարվածությունը:

Հայ ժողովրդին անհրաժեշտորեն հարկավոր է խաղաղություն: Միայն այդ պայմաններում նա կարող է բուժել պատերազմներից ստացած ծանր վերքերը:

Խաղաղությունը հայ ժողովրդի բարեկամն է: Այս Նոր տարվա շեմքին հոգեկան քաղցր համոզյք են գզում՝ ողջունելու ձեզ բոլորիդ եւ բարեմաղթանքներ անելու:

Ցանկանում են ձեզ բոլորիդ առողջություն, հաջողություն, սեր միմյանց հանդեպ: աշխատեցեք եւ մի՛ հուսահատվեք: Սիրեցե՛ք հայրենիքը, մայրենի լեզուն, մայրենի գրականությունը:

Բարձր պահեցե՛ք ազգային արժանապատվությունը: Անաղարտ պահեցե՛ք ազգային լավագույն ավանդները:

Թող ապրի եւ գորանա Սովետական Հայաստանը՝ մեր բոլորի սիրելի եւ պաշտելի հայրենիքը:

Հայտնում են իմ սրտագին շնորհակալությունը այն բոլոր հայրենակիցներիս, որոնք հեռավոր վայրերից հայրենիքի կարոտի զգացումներով շնորհավորեցին իմ 80-ամյակը:

Սրտիս բոլոր ջերմությամբ շնորհավորում են ձեր բոլորի Նոր տարին, իմ սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ:

(Կլարա Թերզյան, «Բույլ մեծաց», Երևան, 2001)

Երվանդ ՔՈՉԱՐ

1966 թ., դեկտեմբեր

Մեր դարում, մեր օրերում մաղթանքներ անելը շատ դժուր է բան է, քանի որ մարդանց սրտերում մի իղձ եւ ցանկություն կա, եթե միլիոնավոր հայերին խնդրեց իրենց սրտի մաղթանքն անեն 1967 թվականին, բոլորը միաձայն եւ ներդաշնակ կբացակայեցին «Թող 1967 թիվը լինի խաղաղության տարի, թող կորչի մեր երկրից պատերազմը»: Այո՛, չարը կորչի եւ բարին բուն դնի ոչ միայն մեր սրտերում, այլ բոլոր մարդկության սրտերում, աշխարհից վերանան թշնամությունը, ատելությունը եւ պատերազմը:

Մեզ՝ հայերիս համար միակ ցանկալին եւ երանելին՝ խաղաղությունն է: Մենք փոքրաթիվ, փոքր ազգ ենք, մեր գոյության իմաստ ու առավելությունը՝ մեր տաղանդն է, որը իրավունք է տալիս մեզ մեծ՝ բազմամիլիոն ազգերի շարքում կանգնել եւ ապրել այս արեւի տակ: Դրա համար մաղթում են, որ 1967 թվականը լինի հայ ժողովրդի համար առավել բեղմնավոր եւ ստեղծագործ տարի: Թող շատանան տաղանդավոր եւ ձեռներեց հայերը բոլոր ասպարեզներում, եւ հայ անունը լինի դրոշակ ազգերի հառաջադիմության, արվեստի եւ գիտության բոլոր բնագավառներում:

(Նույն տեղում)

Համո ՍԱՀՅԱՆ

1988թ. դեկտեմբերի 31

Նոր տարի է գալիս: Ուզում եմ շնորհավորանքի խոսքեր գտնել իմ տոհմ ու տակի ավագների եւ կրտսերների համար, իմ ազգի բոլոր մեծերի ու փոքրերի համար:

Ուզում եմ հետ նայել, հետ զնայ, վերապրել անցածը, մեկ տարվա անցածը: Ուզում եմ շնորհակալության ու շնորհավորանքի խոսքեր գտնել իմ ժողովրդի փետրվարյան խիստ ու խելոք ընդվզումների համար, դարավոր ստրկության վախից ձերբազատվելու նրա աստեղային ժամի համար, ազգային զարթոնքի, միահամուռ կամքի, միասնության եւ միաբանության նրա աստեղային ժամի համար, իր ինքնաճանաչման գիտակցությունը դարի ճակատին արձանագրելու համար, իր երդաշեն վաստակի եւ երդանքի:

Հրաչյա ՔՈՉԱՐ

1964 թ. դեկտեմբեր

1964 թվականը դարձավ անցյալ, ազգերն ու ժողովուրդները, պետություններն ու անհատները ներս մտան 1965 թվականի շեմից՝ բերելով իրենց հետ կիսատ մնացած գործերը լրացնելու, չիրականացած ծրագրերն իրագործելու ցանկություն, բերելով իրենց հետ երազանքներ, բաղձանքներ, հույսեր, կարոտներ:

Եվ մենք էլ՝ հայ ժողովուրդը, հայրենիքում ապրողներս ու աշխարհի բոլոր ծագերում հեզերողները, ողջ մարդկության հետ միասին մի քայլով առաջ գնացինք դեպի ապագան: Շնորհավորենք միմյանց Նոր տարին, եղբայրներ, որ գատվել էինք իրարից տասնամյակներ առաջ եւ երազում ենք միանալ, գտնել կորցրածը, հարգելով նահատակների հիշատակը՝ միաթարվել նորերի ծնունդով, ստեղծել նոր հոգեւոր արժեքներ, կառուցել նոր հավատի տաճարներ:

Քառասունչորս տարի է, որ մեծ ողբերգությունից հետո, հայ ժողովուրդը հայրենիք ունի, նորոգում է դարերի իր հուշարձանները, կանգնեցնում է նոր կոթողներ, մշակում եւ փայլեցնում է իր լեզուն՝ բացելով գրաբարի եւ մեր հարուստ գավառաբարբառների զանգեղը, դաշնակում է նոր երգեր, մտքով սլանում է տիեզերքի հեռավոր գաղտնարանները եւ իջնում է երկրի ընդերքը, որ անսահման հարստություններ է պահում իր խորքում: Հայ անունն օտարներն արդեն արտասանում են հարգանքով ու ջերմ համակրությամբ, Հայաստանն այլևս աշխարհագրական հասկացություն չէ, այլ կենդանի իրականություն, ինքնատիպ իր բնապատկերներով եւ ժողովրդի ազգային ինքնատիպ ստեղծագործական երեսակայության սլացքներով:

Հայաստանն ու հայ ժողովուրդն այլևս չեն դողում պատմության ցրտաշունչ հողմերից, չեն երկնչում վտանգավոր անկանկալներից, որովհետեւ մենակ չեն, անզեն չեն, անպաշտպան չեն: Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը կարեկցություն չեն հայցում այսօր ուրիշներից: Իր արժանիքները ճանաչող եւ իր արժանա-

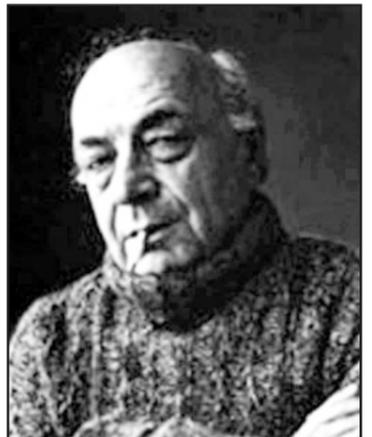
վեր ոգու համար, կորցրածը ետ բերելու իր առաջին հանդուգն փորձի համար:

Մենք տոկալու եւ ապրելու ենք, քանի աշխարհը կա, քանի աշխարհում մարդկություն կա եւ մարդկության մեջ՝ մարդկայնություն:

Այս հավատով էլ ոտք դնենք Նոր տարվա շեմին եւ բոլոր սրտով բոլորին մաղթենք՝ շնորհավոր Նոր տարի:

1989թ. դեկտեմբերի 31

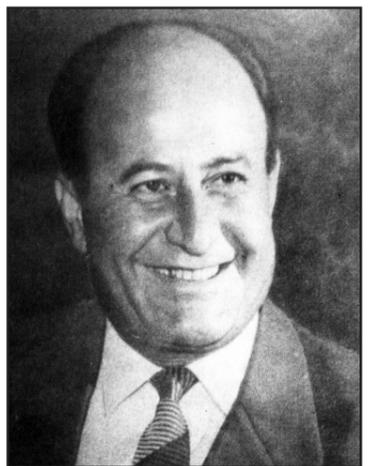
Նոր տարի է գալիս: Դառնանք ու մաղթենք, որ այս տարին իրենց տուն ու տեղից բռնված հայերի համար գաղթականության վերջին տարին լինի, որ նրանք իրենց հող դարձած պապերի հողի վրա տիրաբար քայլեն, ծաղկեցնեն այդ հողը եւ ապահովեն իրենց սերունդների ծաղկումը: Նոր տարի է բացվում, բարով է բացվում ու բացվում է բարի:

1992թ. դեկտեմբերի 30

Նոր տարի է գալիս: Ոչ մի օրհաս, ոչ մի հոգեվարք, ոչ մի կործանում, մենք մեր կայանում որպես ազգ ու պետություն, այդ կայանալու կենսացը մաղթենք:

(Ըստ համացանցի)

ողբերգության՝ Մեծ եղեռնի հիսնամյակը: Միտոս չի համաձայնում դրան: Կնշենք եղեռնի հիսնամյակը, հուշարձան կկառուցենք մեր մեծ մայրաքաղաքում եւ մեր հոգիների մեջ՝ նահատակների հիշատակին, ամբողջ աշխարհով մեկ կդատապարտենք դահիճներին եւ կխոսենք աշխարհով մեկ ցրված, իրենց հայրենիքը կորցրած հայ զանգվածների արդար իրավունքների մասին: Բայց 1965-ը սգի տարի չի լինի մեզ համար, այլ նոր մաքառումների, նոր հաղթանակների, միաբանության եւ ազգային ցրված ուժերը համախմբելու, հայրենիքի եւ հայ սփյուռքի փոխադարձ ճանաչողությունն առավել զորեղացնելու, հարաբերություններն առավել ջերմացնելու տարի: 1965-ին ավելի պիտի հավատանք մեր ազգային, մեր հոգեւոր ուժերին, մեր ժողովրդի ոգուն, նրա կենսունակությանը, նրա ազգային երազանքների իրականացմանը:

Հայրենիքի սիրո ջերմ զգացումներով լի՝ ողջունում են ձեր Նոր տարին, Մերձավոր Արեւելքի եւ Աֆրիկայի երկրներում, եվրոպայի եւ երկու Ամերիկաների մեծ քաղաքներում, Իրանում եւ Թուրքիայում, աշխարհի բոլոր ծագերում, բոլոր հորիզոնների տակ ապրող մոտիկ ու հեռավոր եղբայրներ: Մի՛ ընկճվեք, դուք հայրենիք ունեք, որի վրա ոչ մի մութ ամպ չի որոտա այլևս:

Մեր ժողովրդի մեծ ապագայի հանդեպ խորը հավատով՝ շնորհավորում են ձեր Նոր տարին:

(Կլարա Թերզյան, «Բույլ մեծաց», Երևան, 2001)

Ամանորյա խոհեր ու մաղթանքներ

Պարույր Սեվա

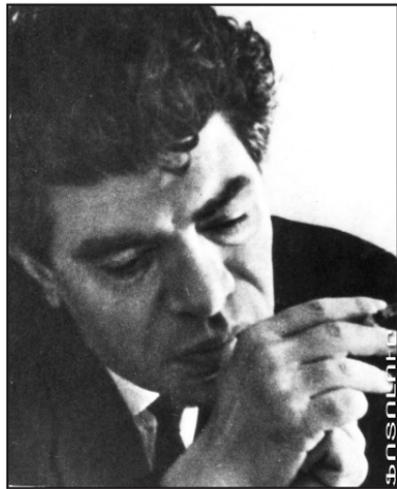
1963 թ. դեկտեմբերի 31-ին սփյուռքահայության համար եթեր է հեռարձակել մեծանուն բանաստեղծի շնորհավորանքի խոսքը.

Սիրելի՛ ազգակիցներ, Երկրագնդի բոլոր միջօրեականներն ու հորիզոնականները անհայրենիք հայի ոտքերով հատած հեռավոր հարազատներ:

Գալիս է Նոր տարին, Կաղանդը, Ամանորը:

Գալիս է ու մեզ համար, որ ժողովուրդ ենք, բայց ժողովված չենք: Ուրեմն թող նա գա նախ եւ առաջ իբրեւ մեքքապնդող գոտի բոլորիդ համար՝ աշխարհագրական որ գոտիներում էլ լինենք:

Եթե համբերությունը թել է, մերը պիտի պարան կոչվի եւ հյուսված լինի ոչ թե թելերից, այլ ջղերից մեր սեփական, մեր մկաններից ու նյարդերից:

Թող Նոր տարին նորոգի ձեր ջղերը, ամրապնդի ձեր մկանները, երիտասարդացնի ձեր նյարդերը: Աչքերը տեսնելու համար են եւ ոչ թե միայն ճանապարհ պահելու: Բոլորիս աչքերն էլ ճանապարհ են պահում. մենք՝ ձեր ճանապարհը, դուք՝ մեր ու ձեր հայրենիքի:

Թող բոլորիս աչքերն էլ պայծառանա Նոր տարում, եւ ճանապարհները կրճատվեն, եւ սպասելիքները մոտենան:

Բարին է առաջնորդել մեզ հազարամյակներ շարունակ: Մեր տվածի գեթ մի մասը պիտի որ մեզ վերադարձնի բախտ կոչվածը, որքան էլ հուլաբար ու ծուլաբար քայլի:

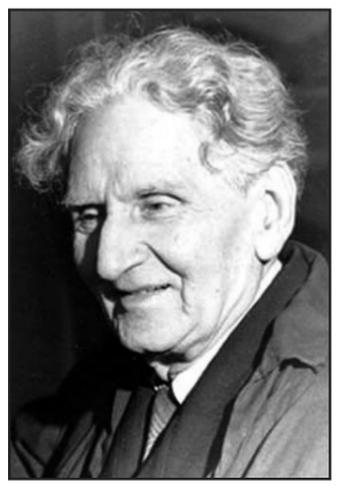
Թող գալիք տարին արագացնի այդ քայլը, ու բարին հասնի բոլորիդ ու բոլորիս: Թող հայ մանուկներ շատ ծնվեն Նոր տարում եւ ծնվեն ճակատի այլ գրով. կնունքը՝ որտեղ կուզի, բայց նրանց հարսանյաց հանդեսը կատարվի մեր Մայր Չայրենիքում, ստորոտներում այն լեռների, ափունքներում այն լճերի ու գետերի, որոնց անունն արտասանելիս դողում են մեր շուրթերը եւ փշաբաղվում է մեր մաշկը...

Մարտիրոս ՍԱՐՅԱԼ

1966թ., հունվարի 1

Ամեն նոր տարի, շատ նոր բարիքների հետ միասին, նոր խոսք է բերում, բայց ուժի մեջ թողնում մեր նախնիների ստեղծած դարերի փորձով ու սերունդների իմաստությամբ ստուգված խոսքերը: Հայ մարդը միշտ Նոր տարին դիմավորելիս գինու բաժակը առել է ձեռքը, շնջացել է՝ խաղաղություն աշխարհին: Աշխարհում խաղաղությունը երեւի ամենից շատ հայ ժողովուրդին է պետք եկել: Դարեր շարունակ Արեւելքի ու Արեւմուտքի բախման քառուղիներում ընկած Հայաստանն ասպատակվել է, ավերվել, բաժանվել հզորների միջեւ, բայց, երբ հայ ժողովուրդը խաղաղության կարճատե պահեր է ունեցել, ստեղծագործել է, կերտել արվեստի հրաշքեր, մարդակային մշակույթն ու քաղաքակրթությունը հարստացրել յուր հոգու գեղեցկություններով: Նա աշխարհին խորեմացի ու Շիրակացի է տվել, Չվարթնոց ու Աղթամար է կերտել, բաժրացրել միջնադարի փառքերից մեկը՝ Անի մայրաքաղաքը, որն իրավունքով տիեզերական քաղաք է կոչվել: Այդպես է եղել դարերի ընթացքում, այդպես եղավ նաեւ մեր դարում, երբ հայ ժողովուրդն իրեն վիճակված մեծագույն ողբերգությունից հետո, բզկտված ու արյունածոր, նորից ոտքի ելավ, հավատարիմ իր նախնիների ավանդին, սկսեց նոր քարեր դնել իր մշակույթի հին շենքին, զարգացնել իր գիտությունը, գրականությունը, արվեստը:

Խաղաղություն աշխարհին եւ աշխարհի հետ՝ Հայաստանին, որ հայ ժողովուրդի ընդերքում եղած ստեղծագործական հորդառատ ուժերը նոր հրաշքեր գործեն, որ էլ առավել ծաղկի Հայաստանը, իր գրկում հավաքի աշխարհով մեկ ցրված իր տարագիր գավակներին, որ հավետ հնչի քաղցր ու սրտաբուխ հայոց լեզուն:

Դերենիկ ԴԵՄԻՐՃՅԱԼ

Նոր տարվա խոհեր (հատվածներ), 1956 թ., հունվարի 1

Հին տարին արդեն պատկանում է անցյալին: Լավում են նոր տարվա ոտնածայները: Գալիս է: Ահա իրար կհանդիպեն հին ու նորը, որ հրաժեշտ տան իրար:

Չգիտես ո՞ր կողմը, որի՞ն մայես: Նայում ես գնացողին եւ ժպտում: Այդ ժպտի մեջ կա եւ երախտագիտություն, եւ քննադատական մտքեր, եւ ափսոսանք, եւ ներողամտություն: Նայում ես նրա կռացած մեջքին, տեսնում ես նրա խոհուն հայացքը եւ հասկանում ես նրան:

Նա խրատվել է, իմաստնացել: Նա գիտե, թե ինչ է արել եւ ինչ է թողել պակաս: Կուզեր լրացնել, շտկել, այդ էլ անել:

Բայց... արդեն ուշ է: Անցածն անցել է: Պետք է գնալ:

Եվ մարդկային է. նոր իղծերով, նոր հույսերով, վատահ, ուրախ դիմավորում ենք նոր տարում եւ նրանից սպասում, որ նա անի, ինչ չի արվել, ինչ թողնվել է կիսատ, ինչ պատրաստվում ենք լրացնել, իրագործել:

Եվ շատ բան ենք պատրաստվում անել, եւ լավ անել, փորձերից խրատված անել:

Կանենք, հույս ունենք, վստահ ենք, որ կանենք:

Բայց... Մարդկային է միշտ մնալ դժգոհ, միշտ կարծել քիչ, թեկուզ եւ շատ բան արած-կատարած ենք լինում:

Իհարկե, երբեմն եւ իրոք քիչ ենք անում, երբեմն էլ չենք անում: Բայց... Մարդկային է, ցանկանում ենք, որ անենք, կատարենք էլ ավելին:

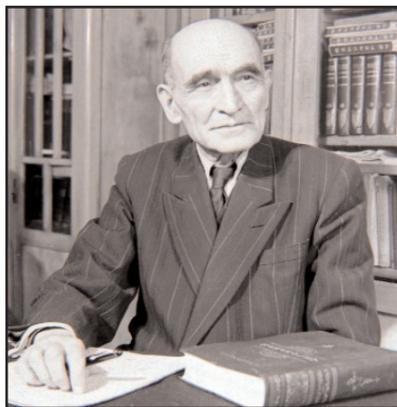
Ուրեմն ի՞նչ, որքա՞ն պետք է անենք, կատարենք, որ ասենք, բավական է: Ե՞րբ կատարենք:

Երբեք: Ո՛չ մի դեպքում: Պահանջն էլ զնալով մեծանում է:

Էլ ավելի են պահանջում մեր տեսակարար կշիռը մեծացնող պետությունը, մեր ծավալվող էպոխան, մեր խորացնող կյանքը:

Ուրեմն եւ միշտ, հավիտյան պետք է մնա այս հիմնական, անհանգիստ դեպի գործունեության կոչող այս դժգոհ պատանջը: Էլ ավելի, էլ ավելի ավելի: Պարագո՞քս է սա: Ո՛չ: Սա է շարժում կյանքը առաջ:

Բարդ է կյանքը, սիրելի՛ ընթերցող, եւ մենք ամեն անգամ չէ, որ ընթերցում ենք նրա էությունը: Դեպի ծովն ընթա-

ցող գետի պես այն մերթ աղմկում է սահանքներում, մերթ որոտում ջրվեժներում, մերթ հոսում է հուշիկ, հանդարտ, մերթ էլ չգիտես ե՞տ է գնում, թե՞ առաջ... Չխաբվես երբեք, սիրելի՛ ընթերցող:

Ոչ մի վայրկյան ետ չի գնում եւ ամեն վայրկյան առաջ է գնում, ինչպես ժամանակը:

Միայն առաջ: Միայն առաջ:

Մենք երբեք չենք սխալվի, եթե ունենանք պատմական հեռանկար: Որովհետեւ մենք միշտ պատմության մեջ ենք, ուրեմն եւ պատմություն ենք ստեղծում, ուրեմն եւ շարժվում ենք առաջ: Դեռ մեր այսօրվա մտայնության եւ գործունեության մեջ կամ անցյալ հետքերը: Իսկ հեռավոր ապագայի՞ն... Ուրեմն պետք է ունենանք պատմական հեռանկար եւ տրամադիր լինենք այսօր չլինելու ինչպես երեկ էինք եւ ապագայում ինչպես այսօր ենք: - Միայն պահանջ, միայն պարտականություն, միայն ստիպումը. - կասի ինձ մի ուրիշ ընթերցող...

Այո՛, եթե պահանջ կա, պարտականություն կա, ստիպումը՝ մենք պիտի կանգնենք դրանց առաջ:

Պայքար, աշխատանք, -ահա բնության էությունը, նրա հատկությունը, նրա դրողունը:

Մեր գործերը կմնան չկատարված, եթե ձեռներս ծալած սպասենք, որ դրանք իրենք իրենք կատարվեն:

Մենք ամեն ռոպե պետք է հիշենք, որ աշխարհն ինքն իրեն չի կառուցվում, այլ կառուցում ենք մենք:

Իրականությունը դառնում է մեր թշնամին, եթե մենք չենք փոխի այն, ինչպես կամենում ենք:

Բնությունը մեր եղբայրը չէ: Եթե պառկենք Սահարա անապատի մեջ եւ սպասենք նրա գթությանը, կոչնչանանք:

Բնությանը մենք պիտի ստիպենք, որ նա լինի «բարի» դեպի մեզ: Մենք պետք է օգտագործենք մեր

ամբողջ կամքը, ուժը, միջոցները, մեր «ներքին ռեսուրսները» եւ աշխարհը փոխենք:

Ահա ինչու ես չեմ կամենում իմ ընթերցողներին այս հանդիսավոր տարեմուտին՝ նոր տարին շնորհավորել հին ոճի բարեմադրությամբ:

Հին ոճով ես կասեի՝ շնորհավոր նոր տարի, ցանկանում եմ, որ նա ձեռք բերի նոր բարի: Անցյալում սպասում էին, որ նոր տարին ինքը բերի:

Եվ ոչինչ չէինք անում, մտում, սպասում էինք, որ նա բերի այդ բարին: Նա էլ չէր բերում իհարկե:

- Ափսո՛ս, չբերե՛ց: Եհ, ծարմերս ինչ, սպասենք մյուս տարի:

Եվ այդ ամենը այն ժամանակ, երբ բոլոր բարիքները բերողները մենք պիտի լինենք, մեր բախտը կերտողները՝ մենք, մեր իղծերի կատարողը՝ մենք:

Եկեք չսպասենք ոչ ոքից, ոչնչից մեր բարիքը, մեր իղծերի կատարումը, բացի մեզանից:

Իսկապես, ի՞նչ են հին տարին, նոր տարին:

Չկա հին տարին, այդ արծաթափեր կորամեջք ծերունին:

Չկա նոր տարին, այդ առույգ, ուրախ երեխան:

Դրանք մեր պատկերացումներն են, մեր այլաբանությունը, մեր երեւակայությունը:

Մենք ենք հնարել ժամանակի չափերը:

Մենք ենք շինում ժամացույցները: Մենք ենք չափողը, չափում ենք մեր շարժումները, քայլերը, վարմունքները, գործերը:

Մենք մեզ ենք չափում:

Մենք ենք հին տարին, մենք ենք նոր տարին:

Մեր ձեռքն է մեր բախտը, մեր կյանքի տնօրինությունը, մեր իրականության ստեղծողները, մեր կյանքը փոխողները:

Ձանձնք էլ ավելի լավ, էլ ավելի շատ, էլ ավելի գեղեցիկ փոխել, կառուցել մեր կյանքը, այնպես, ինչպես երագուն ենք, կամենում ենք, ձեռնարկում ենք:

Եվ կանենք այնպես, որ բարձրանա մեր տնտեսությունը, արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը:

Կբարձրացնենք էլ ավելի մեծ աստիճանների մեր սիրելի Հայրենիքը, մենք ենք կամենում, կառուցում փոխում, տնօրինում, հրաշակերտում:

Ահա այս մտքով ասենք. շնորհավոր մեր Հայրենիքի տոնական օրը:

Ասենք բարյավ՛ զնաս հի՛ն, արդյունավոր՛, երախտավոր՛ տարի

Բարով գա՛ւ նո՛ր, էլ ավելի արդյունավոր՛, երախտավոր՛ տարի:

Վահրամ ՓԱՓԱՉՅԱԼ

Պահպանված է Վահրամ Փափաչյանի՝ 1966 թվականի Ամանորի խոսքը, որը ժամանակին մեծ արձագանքի արժանացրեց: Ուշադրություն դարձրեք, թե ինչ «մեծ տան» մասին է խոսում անվանի դերասանը: 1966 թվականին նա խոսում է մեր պապենական հողերի մասին, որ գերության մեջ են: Ի դեպ, նա առիթը բաց չէր թողնում, որ պատմեր Արեւմտյան Հայաստանի մասին: Նրա խոսքը պատկերավոր էր, ինքնատիպ եւ ժամանակակից հնչեղություն ունի. այո՛, մենք պետք է կառուցենք մեր «մեծ տունը»:

Սիրելի եւ քանկազին մարդիկ: Ինձ խնդրել են շնորհավորական մի քանի խոսք ասել Նոր տարվա առթիվ: Եվ նախքան թե գրիչս ձեռքս առնեմ, հիշեցի մեր հինավուրց ասացվածքը, թե մեր տունը մեղ է, այո՛, բայց սրտներս է լայն: Եվ այդ լայն սրտի շնորհիվ է, որ ավելի քան հազարամյակներ ահա մեր ժողովուրդը ոչ միայն կարողացել է ապրել, այլեւ հակառակ անհուն առաջադեմների, իր տունն ապրելու համար մեղ անել, հյուրի համար տեղ անել՝ հավաքելով բոլոր ցաքուցրիվ հայերին, տուն բերել ու տունը մեծացնել: Այո, մեծացնել, որովհետեւ հայ ժողովուրդը շնորհիվ երկար ժամանակ մեղ ապրելակերպի, եղել է ու շինարար ժողովուրդ: Լցնենք ուրեմն մեր խոսքն ու անմարդաբնակ վայրերը շեն գյուղերով, հարուստ քաղաքներով, մի թիզ ազատ հող չթողնենք առանց կառուցման մեր Հայաստանի պայմաններում, որ իրավունք ունենանք մեծ տան մասին խոսելու: Եվ ես համում այդ երջանիկ օրվա լցնում եմ բաժակս լիքը մեր հողի ու արեւի տված գինով ու խմում ձեր բոլորի կենացը՝ Հայաստանի աշխատող, խելացի եւ քաղցր ժողովուրդի կենացը:

(Կլարա Թերզյան, «Բույլ մեծաց», Երևան, 2001)

Տարեմուտն աշխարհում

Կուբայում տան բոլոր ամանները լցնում են ջրով, որը Ամանորի գիշերը թափում են փողոցում՝ դրանով իսկ ազատվելով բոլոր մեղքերից:

Բուլղարացիների համար Նոր տարվա ամեն լավ բանի խորհրդանիշը հոնենու ճյուղն է: Այդ իսկ պատճառով մարդիկ Ամանորին հենց այդ ճյուղերն են նվիրում միմյանց:

Չեխն են սլովակ երեխաներին իր նվերներով ուրախացնում է փայլուն ժպիտով եւ բարձր գլխարկով Մկուլաշը:

Չեմնարդ սկսել են պատրաստել XIX դարից՝ սկսած իր անփոփոխ մանրամասներով՝ դուլյով, ցախավելով եւ գազար-քթով:

Կա հավատալիք, ըստ որի՝ նախաամանորյա երազը (դեկտեմբերի 30-31) կանխատեսում է ապագա տարին:

Չինաստանում հատկապես սիրելի է վիշապը: Այն խորհրդանշում է բարեկեցություն, այդ իսկ պատճառով ընդունված է այն մարմնավորել թղթե վիշապների տեսքով: Բացի այդ՝ փողոցներում վառվում են հազարավոր լուսամուկուհիներ:

Էկվադորում ընդունված է թղթի վրա գրել նախորդ տարվա բոլոր անախորժությունները եւ այն

ղեկավարը Ամանորի գիշերը փողոցում տան պատին հարվածում է նույն: Այս ու այն կողմ թռած նույն հատիկները հաջողության խորհրդանիշներ են:

Եղեմու առաջին ապակե խաղալիքները սկսել են արտադրել XIX դարի կեսին՝ Սկանդինավյան երկրում:

Մեքսիկացիներն ամանորյա նվերները գտնում են կոշիկների, իսկ իռլանդացիները եւ անգլիացիները՝ գուլպաների մեջ:

Հին Եգիպտոսում Նոր տարին սկսվում էր Նեղոսի վարարման օրը՝ ամռան սկզբին:

Ընդունված է Նոր տարին դիմավորել նոր հագուստով՝ ողջ եկող տարում նոր իրեր ունենալու համար:

Կուբայում Նոր տարին կոչվում է Թագավորների օր:

Եվրոպայում ամենամեծ քանակությամբ ամանորյա ծառերը վաճառվում են Դանիայում:

Ռումինական ամանորյա թխվածքների մեջ թաքցվում են բազում անակնկալներ: Մասնավորապես՝ մետաղադրամը համարվում է երջանկություն եկող տարում:

Ֆրանսիացիները, սովորաբար, նվիրում են հուշանվերներ եւ բացիկներ:

լանդիայի Ռովանիեմի քաղաքն է, որը գտնվում է բելեռային շրջանի մոտ:

Շոտլանդիայում Ամանորի գիշերը վառում են կուլարով լի տակառներ եւ գլորում փողոցներով՝ քշելով նախորդ տարին եւ կանչելով նորը:

Լեհաստանում տոնական սեղանին դնում են «paczki»՝ դոնդոլով փխրուն թխվածք:

Չմեռ պապին Ռուսաստանի կենսաբանական ֆոնդը շնորհել է «Չեքիաթային աշխատանքի վերականգնում» կոչում:

Առաջին ամանորյա բացիկը տպագրվել է Լոնդոնում, 1843թ.:

Ըստ ավանդության՝ ամանորյա կոճղը Անգլիա են բերել վիկինգները: Նրանք Շվեդիայի օրվա առթիվ մեծ ծառ էին պատրաստում, որը տարվա վերջում այրում էին: Եթե ծառը երկար էր այրվում եւ ամբողջությամբ, դա խորհրդանշում էր հաջողություն:

Եղեմին ծննդյան եւ ամանորյա տոների քրիստոնեական խորհրդանիշներից մեկն է: Սակայն, պարզվում է, եղեմին ոչ միայն ուրախություն եւ տոն կարող է բերել: Գիտնականները պարզել են, որ եղեմինների վրա կան սնկեր, որոնք տնային պայմաններում արագորեն տարածվում են եւ մեծ քանակությամբ սնկասաղմ տարածում: Դրանք, իրենց հերթին, հազ են առաջացնում, ինչպես նաեւ հանգեցնում շնչառության վատացմանը: Դրանից խուսափելու համար պետք է տուն բերելուց առաջ լվանալ եղեմին, կամ էլ արհեստական ծառ օգտագործել:

Ենթադրվում է, որ եթե անցնող տարվա վերջին ժամվա ընթացքում թղթի վրա գրես ամենամիջրական ցանկությունդ, իսկ հետո՝ Նոր տարվա զանգերը խփելիս, այրես այն, կարող ես որոշել՝ կկատարվի այդ ցանկությունդ, թե ոչ: Եթե թուղթը ամբողջությամբ այրվի, քանի դեռ խփում են զանգերը, ապա երազանքդ անպայման կիրականանա:

Տիբեթում Նոր տարին նշելիս կարկանդակներ են թխում եւ բաժանում անցորդներին: Որքան շատ կարկանդակներ բաժանես, այնքան երջանիկ կլինես առաջիկա տարում:

Հնուն հրավառության ծայրի ուժգնությամբ էր պայմանավորված չար ոգիների դեմ պայքարի հաջողությունը:

Որի դե ժանեյրոյում տեղադրել են աշխարհի ամենամեծ լողացող տոնածառը, որի բարձրու-

թյունն 85 մետր է. այն զարդարում են մոտ 3 միլիոն լույսեր:

Ուղղափառները Սուրբ Ծննդից մինչեւ Հայտնությունը ընկած շրջանում Ջրօրհնեք են նշում: Այդ ժամանակահատվածը ոչ միայն քրիստոնեական ծեսերով, այլեւ հեթանոսական սովորույթներով է հարուստ:

Բրազիլիայում գլխավոր ուտեստներից է ոսպով ապուրը, որը խորհրդանշում է բարեկեցություն եւ հարստություն:

ԱՄՆ-ում Սպիտակ տան դիմաց առաջին անգամ 1895 թվականին են վառել առաջին էլեկտրական զարդաշղթան:

Ավստրիայում ամանորյա կերպարների կողքին ներկա է նաեւ «Թռչուն-Հաջողությունը», այդ իսկ պատճառով էլ տոնական սեղանին նրանք հավ չեն դնում:

Գերմանիայում Չմեռ պապը նվերները դնում է լուսամուտի գոգին, իսկ Շվեդիայում՝ վառարանի մոտ:

Նոր տարում քեզ հուզող հարցի պատասխանը կարող ես գտնել՝ տաք կաթային մեջ բրինձ նետելով: Եթե արդյունքում հստակ պատկեր է գծագրվում, նշանակում է՝ հարցդ դրական պատասխան է ստանում:

Գրեմլանդիայում եսկիմոսների շրջանում գոյություն ունի միմյանց սառույցից պատրաստված նվերներ տալու սովորույթ:

Հարավային Երկրներում, որտեղ ծյուն չի գալիս, մարդիկ այլ կերպարներ են մտածել, օրինակ՝ Կամբոջայում կա «Տաք պապ»:

Ֆրանսիայում տոնական սե-

ղանին մատուցում են հնդկահավ եւ պանիր:

Ֆինլանդիայի եւ Ռուսաստանի սահմանի վրա 2001-ին հանդիպել են Յոլպուկին եւ Չմեռ պապը:

Կա կարծիք, որ Նոր տարվա շեմին չպետք է փող տալ, հակառակ դեպքում՝ ամբողջ տարի պետք է պարտքերը վճարել:

Սկանդինավյան թերակղզում ամանորյա սեղանին դնում են բրնձե ապուր՝ մեկ նուշով: Ով գտնում է նուշը, նրան երջանկություն է սպասում ամբողջ առաջիկա տարում:

Անգլիայում ամանորյա զանգերի հնչելուն զուգահեռ՝ բացում են տան ետնադուռը, որպեսզի հին տարին հեռանա, իսկ վերջին զանգը դիմավորում են գլխավոր մուտքի մոտ՝ դիմավորելով Նոր տարին:

Ավստրալիայում Սանտա Կլաուսը ամանորյա շոգին հագնում է տոնական լողազգեստ եւ նստում ջրային մոտորանավակի վրա:

Հնուն ընդունված է եղել Չմեռ պապիկին տալ նվերներ՝ չակնկալելով նվերներ նրանից:

Իտալիայում առողջության, երկարակեցության եւ բարեկեցության խորհրդանիշներ են համարվում ոսպը, ընկույզը եւ խաղողը:

Ամբողջ աշխարհում ընդունված է՝ ինչպես դիմավորես Նոր տարին, այնպես էլ կանցնի ամբողջ տարին:

Տարբեր ազգեր տարբեր ձևով են դիմավորում Ամանորը:

Հին Բաբելոնում տոնը նշվում էր գարնանը: Տոների ժամանակ թագավորը իր շքանշանով հեռանում էր քաղաքից, իսկ քաղաքացիները հնարավորություն էին ստանում ազատորեն զբոսնելու եւ ուրախանալու:

վառել ծղոտե խրտվիլակի հետ միասին:

Անգլիայում XIX դարում գոյություն ունեին բարեգործական կազմակերպություններ, որոնք աղքատներին բաժանում էին ալյուր, շաքար եւ չամիչ՝ ամանորյա պուդինգ պատրաստելու համար:

Հարավային կիսագնդում, սովորաբար, զարդարում են էվկալիպտ, քանի որ այնտեղ Նոր տարին համընկնում է ամառվա թեժ շրջանին:

Հոլանդիայում ամանորյա տոնական ուտեստները փքաբլիթներն են, որոնք խորհրդանշում են ամբողջականություն:

Չյունանուշը հորինվել է անցած դարի 50-ականներին՝ մանկագիրներ Լեւ Կասսիլի եւ Սերգեյ Միխալկովի կողմից, ովքեր մանկական ներկայացումներում ավելացրին նաեւ Չմեռ պապի թռնակի կերպարը:

Պեռ Նոելը (ֆրանսիական Չմեռ պապ) տեղից տեղ է գնում ավանակով եւ երեխաների նվերները թողնում է նրանց կոշիկների մեջ: Երեխաները եւս իրենց հերթին նվեր են պատրաստում, այն է՝ խոտ՝ ավանակի համար:

Հունաստանում ընտանիքի

Հին ժամանակներից սկսած՝ սլավոնները եղեմին զարդարել են «ուտելի խաղալիքներով»:

Շոտլանդիայում Նոր տարվա առաջին օրը ամուսնության առաջարկություն չեն անում, ինչպես նաեւ չեն թափում աղբը:

Չմեռ պապին սկսել են տուն հրավիրել ԽՍՀՄ-ում՝ 1970-ականներին:

Ամանորյա նվերների եւ ամանորյա շնորհավորական բացիկների թվով ռեկորդակիր է համարվում ԱՄՆ-ը:

Ճապոնիայում Նոր տարուն ավանդաբար մատուցում են կաղամբ, խարակած շագանակներ, ընդեղեն եւ ձկնկիթ, որոնք համապատասխանաբար խորհրդանշում են ուրախություն, հաջողություն, առողջություն եւ շատ երեխաներ:

Բուլղարիայում Ամանորին՝ ուղիղ կեսգիշերին, երեք թուփով անջատում են լույսը, յուրաքանչյուրը կարող է համբուրել նրան, ում կցանկանա. ոչ ոք այդ մասին չի իմանա:

Սլավոնական միջերում Չմեռ պապը խորհրդանշում է ծննդային դաժան սառնամանիքը:

Յոլպուկիի հայրենիքը Լապ-

Ինչ նվիրել Ամանորի առիթով

Ի՞նչ են նվիրում երկրագնդի տարբեր անկյուններում Նոր տարվա առթիվ:

«Երջանիկ ճապոնացիները, զուսպ անգլիացիները, տաքարյուն ֆինները, սիրառատ ֆրանսիացիները... բոլորն են տոնում Նոր տարին, բոլորն են սպասում Չմեռ պապին, Սանտա Կլաուսին, պահում երազանքներ ու նվերներ տալիս»,- կարդում ենք համացանցում:

Ամանորյա նվերներ տալու սովորույթը գալիս է Հին Հռոմից: Ասում են՝ առաջին նվերները եղել են դափնու տերեւներ, որոնք երջանկություն ու հաջողություն էին կանխատեսում եկող տարում:

«Ցանկանում եմ բարենպաստ ու երջանիկ Նոր տարի»,- գրում էին հռոմեացիներն ամանորյա նվերների վրա, երբեմն գրում էին նաեւ հունարային բանաստեղծություններ:

Ամերիկացիները, օրինակ, սիրում են ճոխ նվերներ տալ: Նրանք նվերների համար միջինը ծախսում են 50-800 դոլլար: Ամերիկացիները միմյանց նվիրում են հայտնի բրենդային հագուստ, զարդեղեն, թանկ աքսեսուարներ, սիգարետ, գինի, օժանելիք, շարձեր: Ընդունված է նվերը տալ կտրոնով, որպեսզի որեւէ խնդրի դեպքում հնարավոր լինի այն վերադարձնել խանութ: Ամերիկացիները սիրում են նաեւ ճանապարհորդել:

Անգլիացիները մտածում են այլ կերպ՝ Սանտա Կլաուսը հիմնականում բերում է փոքր, ոչ թանկ նվերներ: Դրանք կարող են լինել հետաքրքիր հուշանվերներ, բաժակներ, թյեյնիկներ: Անգլիացիներն անընդունելի են համարում ճոխ նվերները: Նրանք երբեք որպես ամանորյա նվեր չեն տա որեւէ թանկարժեք, եզակի հուշանվեր կամ գարդ. սիրում են նվիրել բանալու օղակներ, բուրավետ մոմեր, գեղեցիկ տիկնիկներ կամ թեյ պատրաստելու գդալներ: Դրանք սրտաբացության են ուշադրության արտահայտություն են:

Իտալացիները հակված են նրբաճաշակ ոճին. թանկ ձեռնոցներ՝ կնոջը, ժամացույց՝ տղամարդու. սրանք են ավանդական նվերները: Իտալացիների համար նվերը բարձր ու նուրբ ճաշակի դրսեւորում է: Մեկ շիշ լավ գինին նրանց կուրախացնի այնքան, որքան, օրինակ, ոճային փողկապը կամ քաշմիրի կտորը: Իտալացիները, սովորույթի համաձայն, սիրում են դեմ նետել հին կամ անպետք կահույքը, ընդ որում՝ հենց պատուհանից:

Գերմանացիները նվիրում են գրքեր, իսկ ֆրանսիացիները նախընտրում են ոչ գործածական, բայց ինքնատիպ նվերները: Հաճախ նրանք ընտրությունը կանգ է առնում հուշանվերների կամ բացիկների վրա: Չնայած օժանելիքի երկրի համբավին՝ Ֆրանսիայում կնոջը կարող է օժանելիք նվիրել միայն նրա ամուսինը:

Ավստրիայում նախասիրություններն այլ են: Գրեթե յուրաքանչյուրն ուրախ կլինի ստանալ Վիեննայի օպերայի թատրոնի տոմս: Քանի որ Ավստրիայում կյանքը թանկ է, ուստի ավելորդ ծախս չեն անում են նվիրում են միայն անհրաժեշտ իրեր: Ընտանիքների մեծ մասը նախընտրում է Նոր տարուն գեղեցիկ հագուստ կամ աքսեսուարներ ստանալ: Ուշադրության մնան նշանները գնահատում են թե՛ տարբեք, թե՛ երիտասարդ ավստրիացիները:

Դանիայում սիրում են նվիրել զանազան մոմեր: Դանիացիները նվերները չեն դնում տոնածառի տակ, այլ պահում են այնտեղ, որտեղից դժվար կլինի գտնել. դրանք գտնելու համար պետք է շատ ջանք գործադրել: Դանիացիները հյուրը գնալիս սիրում են իրենց հետ վերցնել տարբեր չափի ու ձևի մոմեր: Վիեննացիները համաձայն՝ այս ժողովուրդն ամենից շատ է սիրում մոմեր վառել:

Բելգիացիները տոնին մոտենում են պատասխանատվությամբ, ոչ որպես հաճելի ժամանց: Նվիրողը նվերի իմաստը բացատրում է բանավոր կամ դրան փակցված

բացիկի միջոցով. ընտրությունը երբեք պատահական չի լինում. նվիրում են այն, ինչ իրականում պետք է տվյալ մարդուն:

Հունգարացիները սիրում են միմյանց նվիրել գրքեր, հաստ գուլպաներ, սահմակներ: Երեխաները մեծահասակներին նվիրում են իրենց պատրաստած նվերները:

Հոլանդացի երեխաները Նոր տարուն ստանում են քաղցրավենիքով ու բլիթներով տոպրակներ, որոնք, ավանդույթի համաձայն, նրանց կոշիկների մեջ են դնում «ոգիները»:

Հույները Նոր տարուն միմյանց նվիրում են քար: Նվիրում են նաեւ ստանդարտ նվերներ, օրինակ՝ շամպայնով ու գինով զամբյուղ:

Իռլանդիայում ընդունված է երեխաներին նվիրել փոքրիկ իրեշտակներ եւ Հիսուսի ու Մարիամ Աստվածածնի փայտե արձանիկներ, իսկ մեծահասակները հյուրը գնալիս իրենց հետ տանում են որեւէ համեղ ուտեստ, ամուրիները՝ գինի:

Շոտլանդացիներն Ամանորին հյուրը գնալիս տանում են մի կտոր կարկանդակ, մեկ բաժակ գինի ու մի կտոր ածուխ:

Իսպանիայում տոնի նախօրեին ցանկացած տուն հյուրը գնալիս հարկավոր է նվերի տուփի մեջ ներառել նաեւ շամպայն ու նուգայի կտոր:

Շվեդիայում, ավանդաբար, միմյանց նվիրում են ինքնաշեն մոմեր:

Բուլղարիայում ավանդական նվեր է հոնի ճյուղը: Ըստ լեգենդի՝ այս բույսն ունի հաջողություն բերելու եւ չարիքներից ազատելու հատկություն:

Ռուսներն, նոր տեխնիկա, հագուստ, սրանք Ռուսաստանում ընդունված Չմեռ Պապի նվերներն են:

Ճապոնացիները Ամանորին միմյանց նվիրում են «օսեյբո»՝ ավանդական նվերների հավաքածու՝ մի կտոր հոտավետ օճառ, առօրյայում անհրաժեշտ պարագաներ: Ճապոնացիներին հնարավոր է նեղացնել՝ Ամանորին ծաղիկներ նվիրելով: Համարվում է, որ ծաղիկ նվիրելու իրավունք ունեն միայն կայսերական ընտանիքի անդամները:

Չինաստանում նվերը պետք է բաղկացած լինի երկու մասից. չինացիները Նոր տարուն նվիրում են զույգ իրեր՝ երկու մոմ, երկու բաժակ եւ այլն, որոնք խորհրդանշում են միասնությունը եւ ընտանիքի ամրությունը: Ոչ մի դեպքում չի կարելի չինացիներին նվիրել ժամացույց: Համարվում է, որ այն հաշվում է կյանքի մնացած ժամերը եւ մոտեցնում է մահը:

Գրեմլանդիայի եսկիմոսները միմյանց նվիրում են սառույցից պատրաստված սպիտակ արջերի նկարներով կերպարներ:

Ինչպես տեսնում ենք, տարբեր երկրներում նվերները խիստ տարբերվում են իրարից. այն, ինչ մի երկրում ուրախություն կպատճառի, մեկ այլ երկրում կարող է համարվել վատ նշան: Այնպես որ, ուշադիր եղեք:

“Yahoo! News” կայքը, օրինակ, որոշել է օգնել տղամարդկանց ճիշտ նվեր ընտրել կանանց համար եւ ներկայացրել է այն նվերների ցանկը, որոնց չի կարելի նվիրել: Դրանք են.

- խոհանոցային իր կամ տեխնիկա, եթե նա անձանք Ձեզնից չի խնդրել մնան բան,

քանի որ դրանք կնոջը հիշեցնում են իր տաղտուկ առօրյան,

- հագուստ, քանի որ հնարավոր է, որ այն ունենա սխալ չափսեր,

- Ձեր նկարը շրջանակի մեջ, քանի որ դա կընկալվի՝ որպես եսասիրություն,

- որեւէ բան, որ հնարավոր չլինի հետագայում փոխել, քանի որ չի բացառվում, որ այն դուր չգա ձեր սիրելիին,

- քաշի կորստին նպաստող իրեր,

- նվերներ, որոնք առաջին հերթին Ձեզ են հաճելի,

- մարզական միջոցառումների տոմսեր. դա կանանց նյարդայնացնում է,

- էժանագին հուշանվերներ,

- օժանելիք, եթե նախօրեք չեք խորհրդակցել նրա հետ եւ ծանոթ չեք նրա նախընտրած բույրերին,

- կանխիկ դրամ. դա ընդհանրապես ոչ մասնորոշ չէ եւ կարող է վիրավորել կանանց,

- դիմախորհրդանալ պարագաներ,

- ալկոհոլային խմիչքներ,

- ծաղիկներ, իհարկե, ամենացանկալի նվերների շարքում են, սակայն ամանորյա տոններին հարկավոր է ավելի իմաստալից նվեր ընտրել,

- մույն նվերը. շատ ուշադիր եղեք, քանի որ կանայք միշտ հիշում են, թե իրենց ինչ են նվիրել նախորդ անգամ,

- քաղցրավենիք. սա ես կանանց սիրելի նվերների ցանկում է, սակայն կարիք չկա ամեն առիթով այն նվիրել: Ավելի նախընտրելի է համարել որեւէ նվերի հետ:

Իսկ ի՞նչ նվիրել փոքրիկներին Նոր տարվա կապակցությամբ:

Նոր տարին շատ սպասված ու սիրելի տոն է հատկապես փոքրիկների համար: Պատահական չէ, որ երեխաները շատ շուտ են սկսում նախապատրաստվել Ամանորին, բանաստեղծություններ ու ամանորյա երգեր են սովորում՝ Չմեռ պապին հաճոյանալու, ինչպես նաեւ նրան զարմացնելու համար: Փոքրիկները, որպես կանոն, ակնկալում են, որ հրաշագործ ու բարի Չմեռ պապիկն ու գեղեցկուհի Չյունամուշիկը Ամանորի կախարհական գիշերը կիրականացնեն իրենց երազանքները... առավոտյան տոնածառի տակ նրանք կգտնեն իրենց այդքան երազած նվերները:

Ծնողների համար բարդ գործ է որոշել ինչ նվիրել փոքրիկին Ամանորի կապակցությամբ: Իհարկե, գեղեցիկ տիկնիկը կամ «հզոր» ավտոմեքենան կուրախացնեն փոքրիկին, բայց միայն այդքանը: Ցանկալի է, որ ամանորյա միջոց ոչ միայն սիրելի լինի փոքրիկի համար, այլև զարմացնի նրան, լինի բացառիկ, ինչպիսին մինչ այդ նա չէր ստացել: Իսկ տիկնիկ ու ավտոմեքենա փոքրիկները շատ հաճախ են նվեր ստանում: Այնպիսի բան նվիրեք փոքրիկին, որ հնարավորություն տա նրան զարգացնելու իր ստեղծագործական ունակությունները: Փոքրիկների մի մասը նկարելու հակում ունի, մի մասը՝ երգելու եւ այլն:

Ինչպե՞ս ընտրել նվեր փոքրիկի համար:

- Փոքրիկի համար Ամանորի նվեր ընտրելիս պետք է ուղղորդվել երեխայի ցանկությամբ: Հաճախ ծնողի ընտրության հիմ-

Ի՞նչ չի կարելի նվիրել Նոր տարուն:

Տոնածառի խաղալիքներ, դիմակահանդեսի հագուստներ, փայլեր, հուշանվերներ. ասի Նոր տարվա նվերների հիմնական հավաքածուն: Բայց դրանք ընտրելիս հարկավոր է զգույշ լինել: Խանութներն ու տոնավաճառները լեփ-լեցուն են ամանորյա, հիմնականում՝ չինական զարդարանքներով: Դրանցից շատերը էժան եւ վտանգավոր են: Ինչպե՞ս ճիշտ ընտրություն կատարել, եթե ամեն հինգերորդ խաղալիքը կամ ամանորյա կոստյումը կարող է վնասել ձեր առողջությանը: Պլաստիկ խաղալիքների հավաքածուները կարող են զարդարված լինել կտորե ժապավեններով, որոնք ամրացվում են թունավոր սոսնձով, իսկ պոկված ուլունքը հեշտությամբ կարող է հայտնվել երեխայի թքի կամ ականջի մեջ: Եթե տոնածառի խաղալիքի վրայի ներկը թափվում է, այն զննել պետք է՝ խորհուրդ են տալիս մասնագետները, քանի որ անորակ ներկը կարող է անգամ սնդիկ արտադրել: Էկոլոգիապես անհամապատասխան խաղալիքներն են: Բայց հավաքածուն զննելիս ամեն դեպքում հարկավոր է ճշտել արտադրողին: Ամորակ արտադրության լույսերը կարող են այրվել վայրկյանների ընթացքում: Դրանք կարող են նաեւ բռնկվել՝ տոնածառի հետ միասին:

քում ընկած է լինում այն հանգամանքը, թե ինքն ինչ նվեր է ցանկացել ստանալ իր մանկության տարիներին: Նման դեպքերում այդ նվերը փոքրիկին այնքան ուրախություն չի պատճառի, ինչքան ծնողներին:

- Երեխայի համար ցանկալի է նվեր ընտրել եւ զննել նախօրեք: Ամանորի նախօրեին խաղալիքները խանութներից ասես «ցնդում են»: Այդ իսկ պատճառով պետք չէ նվերի ձեռք բերումը թողնել վերջին րոպեին, որպեսզի ընտրության հնարավորությունը մեծ լինի:

- Ձեր փոքրիկին մի քանի փոքր նվերն ավելի մեծ ուրախություն կպատճառի, քան մեկ շատ մեծ ու թանկարժեք նվերը:

- Նվերը գնեք՝ առանց երեխայի: Երբեք նրան մի՛ հարցրեք, թե ինչ նվեր կուզենա ստանալ Նոր տարուն: Այլապես՝ կկորի Ամանորի տոնին հրաշքի սպասումը:

Ամանորի ավանդական նվերներ կարելի է համարել քաղցրավենիքն ու խաղալիքը:

Մանկական կայքերում կարելի է հանդիպել Ամանորի նվերների ասիա այսպիսի շարքի՝ զարգացնող խաղալիքներ ու գրքեր, տոնական զգեստներ, ստեղծագործական հավաքածուներ, սեղանի խաղեր, կոնստրուկտորներ եւ լեզո, գնացք՝ իր երկաթուղով, խոսող գրքեր կամ մանկական սկավառակներ, նկարչական գրատախտակներ եւ այլն:

Ինչպե՞ս հանձնել երեխային նվերը:

Դա կախված է երեխայի տարիքից: Նվերը կարելի է հանձնել դերասանների՝ Չմեռ պապիկի եւ Չյունամուշիկի միջոցով: Եթե երեխան մի քիչ մեծ է, ապա կարելի է հետաքրքիր արկածի վերածել այդ գործընթացը: Կարելի է քարտեզ կազմել, որպեսզի երեխան ինքը գտնի, թե որտեղ է թաքնված նվերը: Եթե բնակվում եք առաջին հարկում, ապա կարելի է կազմակերպել այնպես, որ փոքրիկը տեսնի, թե ինչպես է Չմեռ պապիկը նվերը նետում օդանցքից ներս: Եթե թվարկվածների մեջ ոչ մի հարմար տարբերակ չկա, ապա ավանդական տոնածառի տակ դրված նվերները եւս շատ կուրախացնեն փոքրիկին:

Ցանկացած տարիքում երեխաները հավատում են հրաշքին՝ չնայած այն բանին, որ նրանցից ոմանք կարող են արդեն գլխի ընկած լինել, որ հենց իրենց ծնողներն են տոնածառի տակ նվեր դնում: Այնուհանդերձ, նրանց համար Չմեռ պապն ու Չյունամուշիկը միշտ կմնան բարի հրաշագործներ, իսկ երազանքի իրականացման հրաշքը տոնը հեքիաթ կդարձնի:

Հայտարարություն

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Սրարատի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ը հայտարարում է մրցույթ «Մաքեմատի-կա» առարկայի (431 դասաժամ) բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորմամբ դասախոսի թափուր տեղի համար։

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը Հաստատություն է ներկայացնում.

- դիմում (*Չեւ 1*),
- կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բժօրինակը եւ պատճենը),
- անձնագիր (բժօրինակը եւ պատճենը),
- աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 4*),
- մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,

բացատրության՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,

8) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բժօրինակը եւ պատճենը),

9) հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերն ընդունվում են **դեկտեմբերի 14-ից մինչեւ դեկտեմբերի 27-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**: Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 29-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Արարատի պետական քոլեջում, հասցեն ք. Արարատ, Սահյայան 67:

Տեղեկությունների համար զարգահարել՝ (0234) 4-41-01, (099) 97-27-47 հեռախոսահամարներով: Էլեկտրոնային հասցեն՝ collegeararat@mail.ru:

Հայտարարություն

ՀՀ երեսն քաղաքի «Հայ-չինական բարեկամության դպրոց» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը հայտարարում է բաց մրցույթ հաստատության տնօրենի թափուր պաշտոնի համար։

Հաստատության տնօրենի պաշտոնի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- ՀՀ քաղաքացիությունը,
- «Հանրակրթության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 17-րդ մասով սահմանված հիմքերի բացակայությունը:

Մրցույթին մասնակցելու համար պահանջվող փաստաթղթերն են՝

- դիմում հաստատության կառավարման խորհրդի նախագահի անունով,
- ՀՀ քաղաքացու անձնագրի կամ մույնականացման քարտի պատճենը (բժօրինակի հետ),
- հաստատության ղեկավարման իրավունքի (հավաստագրի) պատճենը (բժօրինակի հետ),
- տվյալ հաստատության զարգացման ծրագիրը (որը հավակնորդը կարող է ներկայացնել մինչեւ գործերի ընդունման ժամկետի ավարտը, այդ թվում էլ ներդրոնային տարբերակով), որը խորհրդի որոշմամբ լիազորված խորհրդի անդամը հավակնորդի կողմից տրամադրելուց հետո մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնում է հրապարակման տվյալ դպրոցի պաշտոնական կայքում, ինչպես նաեւ տրամադրում է խորհրդի մյուս անդամներին,
- ինքնակենսագրություն։

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ։ Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի ըստ կարգի։

Փաստաթղթերն ընդունվում են *մինչեւ 2022 թ. դեկտեմբերի 30-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 17:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ օրենքով սահմանված ոչ աշխատանքային՝ տոնական եւ հիշատակի օրերից*, «Հայ-չինական բարեկամության դպրոց» հիմնադրամում։

Մրցույթը տեղի կունենա **2023 թ. հունվարի 5-ին՝ ժամը 14:00-ին**, ՀՀ «Հայ-չինական բարեկամության դպրոց» հիմնադրամում, հասցեն ք. Երեւան, Քանաքեռ-Զեյթուն, Զ. Սարկավազի 14։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 28-46-85 հեռախոսահամարով։ Էլեկտրոնային հասցեն՝ haychinakan@mail.ru։

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Շիրակի մարզի «Գյումրու տնտեսագիտական վարժարան» ՊՈԱԿ-ի գերմաներենի (10 դասաժամ), տեխնոլոգիայի (12 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (*Չեւ 1*), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 5*),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,

- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),
- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ։

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում։ Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք։

Փաստաթղթերն ընդունվում են *մինչեւ դեկտեմբերի 22-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից*։

Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 28-ին՝ ժամը 14:30-ին**, ՀՀ Շիրակի մարզի Գյումրու տնտեսագիտական վարժարանում, հասցեն ք. Գյումրի, Կ. Սարգսյան 32։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 82-20-75 հեռախոսահամարով։

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Արարատի մարզի «Մասիսի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի երաժշտության (6 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (*Չեւ 1*), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 5*),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,

- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,
- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),
- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ։

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում։ Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք։

Փաստաթղթերն ընդունվում են *դեկտեմբերի 14-ից մինչեւ դեկտեմբերի 27-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից*։

Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 29-ին՝ ժամը 14:00-ին**, ՀՀ Արարատի մարզի Մասիսի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն գ. Մասիս, Բ. Մարտիրոսյանի 1/1։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (091) 66-88-99 հեռախոսահամարով։

Ա Ձ Դ

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Շիրակի մարզի «Նոր Կյանքի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի ՆՁԴ-ի (զինդեկ) ուսուցչի թափուր տեղի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։
Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (*Չեւ 1*), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,

- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),

- անձը հաստատող փաստաթուղթ,

- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),

- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 5*),

- այլ պետությունների քաղաքացիները՝

- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,

- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),

- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ։

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում։ Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք։

Փաստաթղթերն ընդունվում են *դեկտեմբերի 14-ից մինչեւ դեկտեմբերի 27-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից*։

Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 29-ին՝ ժամը 13:00-ին**, ՀՀ Շիրակի մարզի Նոր Կյանքի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն գ. Նոր Կյանք, 7-րդ փ., շ. 2։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (055) 56-55-97 հեռախոսահամարով։

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Տավուշի մարզի «Բազարառաշենի Մ. Մազուլյանի անվան հ. 1 միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասավորի (16 դասաժամ), անգլերենի (28 դասաժամ), արվեստի (3 դասաժամ), ֆիզկուլտուրայի (19 դասաժամ), տեխնոլոգիայի (տղաների խումբ, 6 դասաժամ), ինֆորմատիկայի (6 դասաժամ), հայոց պատմության (11 դասաժամ), ֆիզիկայի (8 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (*Չեւ 1*), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,
- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),
- անձը հաստատող փաստաթուղթ,
- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),
- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 5*),
- այլ պետությունների քաղաքացիները՝

ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,

- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,

- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),

- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ։

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում։ Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք։
Փաստաթղթերն ընդունվում են *մինչեւ դեկտեմբերի 23-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 14:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից*։

Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 26-ին՝ ժամը 10:00-ին** (անգլերեն, հայոց պատմություն, դասավոր, ժամը **15:00-ին** (ինֆորմատիկա, ֆիզկուլտուրա, տեխնոլոգիա, արվեստ, ֆիզիկա) ՀՀ Տավուշի մարզի Բազարառաշենի Մ. Մազուլյանի անվան հ. 1 միջնակարգ դպրոցում, հասացեն հանյանք Սյունու, գ. Բազարառաշեն, 6-րդ փողոց, շենք 15։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (094) 41-35-08 հեռախոսահամարով։

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Շիրակի մարզի «Բերդաշենի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասավարի (8 դասաժամ), քիմիայի (7 դասաժամ), մաթեմատիկայի (11 դասաժամ), ինֆորմատիկայի (4 դասաժամ), պատմության (8 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում (*Չեւ 1*), մեկ լուսանկար 3x4 չափի,

- բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),

- անձը հաստատող փաստաթուղթ,

- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),

- ինքնակենսագրություն (*Չեւ 5*),

- այլ պետությունների քաղաքացիները՝

ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,

- ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,

- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչունը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),

- որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում՝ հավաստող փաստաթուղթ։

Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում։ Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք։

Փաստաթղթերն ընդունվում են *դեկտեմբերի 14-ից մինչեւ դեկտեմբերի 27-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից*։

Մրցույթը տեղի կունենա **դեկտեմբերի 30-ին՝ ժամը 13:00-ին**, ՀՀ Շիրակի մարզի Բերդաշենի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն Ամապիա համայնք, գ. Բերդաշեն, 1-ին փ., շ. 32։

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (098) 18-69-94 հեռախոսահամարով։

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Արարատի մարզի «Նոր Կյուրիմի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի ֆիզկուլտուրայի (23 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղի համար։

Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի։ Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակած հարցաշարի։ Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմուն է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին։

Կարդա՛ եւ կ ս ի ռ ե ս

Ահա եւ, սիրելի՛ Ընթերցող, Քո դատին հանձնեցինք «Կրթություն» շաբաթաթերթի 2022 թվականի վերջին համարը: Ների՛ր, եթե ինչ-ինչ հարցերի պատասխանները փնտրեցիր ու չգտար մեր թերթի էջերում: Հուսով ենք, որ մեր երկխոսությունը լայնորեն կծավալվի նաեւ 2023 թվականին եւ կլինի համահունչ Քո ընթերցողական ճաշակին եւ Քեզ հետաքրքրող հարցադրումներին:

Նոր տարում «Կրթությունը» լույս կտեսնի նորացած տեսքով եւ, բնականաբար, կլինի ավելի բազմազան:

Գիտե՛ս, շատ դժվար է լինել մասնագիտական պարբերական ու միաժամանակ մնալ հանրամատչելի, հետաքրքիր լինել եւ ուսուցչի, մանկավարժի, եւ ուսանողի, ծնողի, բոլորի համար: Դա դեռ ոչինչ. արհեստավարժ եղար՝ այդ խնդիրը կլուծես: Բայց այսօր, եթե որեւէ կուսակցության, որեւէ քաղաքական կամ գործարար խմբի խոսակցողը չես ու չունես այդպիսիք՝ իբրեւ հովանավոր, պիտի լուծես նաեւ տնտեսական խնդիր: Օրաթե՛ր չես, հրատապ լրատվություն չես հրապարակելու, «դեղին» մամուլին հետեւելով՝ ընթերցողներ որսալու սկզբունքը խո՛րթ է քեզ համար, որովհետեւ հայոց հազարամյա դպրության ու այսօրվա դպրոցի քարոզի չն ես, ու խոսքդ պիտի լինի լուսավոր, անքե՛ն, դրական նր դրվատող ու հասարակություն կրթող... ոչ թե նրան զավեշտով, հերյուրանքով գայթակղող:

Սիրելի՛ Ընթերցող, ո՛վ էլ որ լինես, ի՛նչ մասնագիտություն կամ մասնագիտություններ էլ որ ունենաս, համոզված եղիր, «Կրթությունը» անարատ հոգեւոր սնունդ է տալու Քեզ, եւ ո՛չ միայն մանկավարժական թեմաներով: Իսկ եթե ուզում ես, որ այն օրավուր դառնա ավելի հետաքրքիր, փոխանցի՛ր այն Քո հարեւանին, բարեկամին, ընկերոջը, հորդորի՛ր, որ կարդա... Մեզ սնուցողը Դու ես: Քո՛ բաժանորդագրությամբ, կրպակներից Քո՛ գնումներով, անհրաժեշտ տպաքանակ ապահովելով՝ Դու հնարավորություն կտաս, որ «Կրթությունը» գոյատևի, դառնա փնտրված ու սիրված թերթ: Բաժանորդագրվի՛ր, գնի՛ր «Կրթություն», դրանով Քո՛ նպաստը բեր երկրի կրթական համակարգի լուսաբանման, բարեփոխումների հրապարակային ու թափանցիկ մեկնաբանման, ի վերջո՝ մեր զավակների ուսման, հայեցի դաստիարակության, ազգային դպրոցի ձեւավորման ու զարգացման ամենից կարեւոր գործին, առանց որի չի կայանա մեր երազած **Հայրենիքը**, եւ մեր **Տունը** կիսատ կմնա...

Կարդա՛ եւ կ ս ի ռ ե ս:

Եվ վերջում, թեեւ մի քիչ շուտ, բայց անկեղծ սրտով ասում ենք՝

Բարի Ամանոր եւ Սուրբ Ծննդյան տոն: Թող Նոր տարին իրոք լինի բարեբեր:

Աջակցի՛ր

Սիրելի՛ բարեկամ, Մինչեւ տարեվերջ մենք այլևս չենք հանդիպի... Ուրեմն՝ նախապես բարին մաղթենք միմյանց ու մեր երկրին եւ հուսանք, որ **Նոր տարին** արմատապես կփոխի մեզանում տիրող իրավիճակը եւ «վերջ կտա հայի ցավերին» (Ռ. Պատկանյան): Թող **Նապաստակի** տարին բարեբեր լինի բոլորիս համար: Այն կգա ճիշտ ժամանակին, կսկսվի նոր **2023** թվականը, եւ մենք դարձյալ կհանդիպենք միմյանց, ինչպես արդեն ավանդաբար՝ ճիշտ **52** անգամ... եւ այդպես կլինի, մաղթենք, դեռ երկար ժամանակ:

... **Սուրբ Ծննդյան** օրերին կհաջորդի **ծննդային արձակուրդը**: Հետո կավարտվի **ուսումնական տարին**: Ինչպես միշտ, **ամառը** կլինի քննություններով լի, **միասնական, կենտրոնացված, հատուկ ստեղծագործական...** Նոր **ուսումնական տարին** դարձյալ կունենա նորություններ. կրթական ոլորտում բարեփոխումները նոր բովանդակություն կառաջարկեն մեզ: **Նոր ծրագրեր, նոր ուսումնական պլաններ, նոր դասագրքեր, թեստեր, ուղեցույցներ, կանոններ, կանոնակարգեր...** Պաշտոնական տեղեկատվությունը կհամեմվի մեր ու Քո **դիտարկումներով, առաջարկություններով**, կփոխանակենք **կարծիք ու տեսակետ...** Դե՛, իսկ Քո եւ Քո կրթօջախի մասին՝ ինչպես ինքդ կամենաս... Մենք լի ենք պատրաստակամությամբ՝ ծառայելու Քեզ, մատուցելու «**Համակարգ**» ու «**Անցուդարձ**», «**Խոսք եւ լույս**», «**Նկարագիր**» ու «**Փորձ**», «**Հոգեկերտվածք**» ու «**Դիմանկար**», «**Գիտելիք**» ու «**Լուսանցք**»... Մեր միջեւ կնքված **զրել-կարդալու** պայմանագիրը կթողնենք ուժի մեջ, ու մենք մեր պարտականությունները կկատարենք **պարբերաբար**, առանց ուշացման, պատշաճ **բովանդակությամբ ու ձեւով**: Իսկ Դու՛, որ մեր լավագույն **բարեկամն** ես, կօժանդակե՛ս մեզ, ինչպես անցնող տարվա ընթացքում, Քո ամենաթանկ ժամանակի մի փոքր մասը դարձյալ կնվիրես մեզ՝ որպես մեր **ընթերցողը**, մեր **հեղինակը**, մեր **քննադատը**, մեր **աջակիցը**... Եվ որովհետեւ Դու իրոք մեր **աջակիցն** ես, ամանորյա գնումների արանքում ժամանակ կգտնես՝ մի պահ մտնելու **փոստատուն** եւ **կբաժանորդագրվես «Կրթություն»...** Ի նպաստ մեզ, ի նպաստ **կրթության**, ասել է թե՛ **սերնդի ու երկրի**:

«Կրթություն» շաբաթաթերթի հաջորդ համարը լույս կտեսնի նոր՝ 2023 թվականի հունվարի 11-ին

ՀԻՄՆԱԳԻՐ՝
ՀՀ ԿԳՄՍՆ
««Կրթություն» թերթի խմբագրություն» ՓԲԸ

Գրանցման վկայական՝ 01Ա-049349, Տրված է՝ 11.01.2001թ. Դասիչ՝ 69312, Հասցեն՝ ՏԻԳՐԱՆ Մեծի 67, E-mail: krtutun@yandex.ru Հեռ. (043) 57 49 56, (043) 57 49 51

Խմբագրությունը ստացված թղթակցությունները եւ նամակները չի գրախոսում եւ ետ չի վերադարձնում: Չպատվիրված հոդվածների համար հոնորար չի վճարվում: Գովազդային նյութերի բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը պարտադիր է:

Տպագրված է «ՏԻԳՐԱՆ Մեծ» հրատարակչության տպարանում: Տպաքանակը՝ 2000: Ծավալը՝ 4 տպագրական մամուլ: Ստորագրված է տպագրության՝ 13.12.2022թ. Գինը՝ 200 դրամ:

Համարի պատասխանատու՝
Գլխավոր խմբագիր՝
Գագիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ